

LEGE nr. 20 din 6 aprilie 1993

pentru ratificarea Acordului european instituind o asociere între România, pe de o parte, și Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 1 februarie 1993

EMITENT • PARLAMENTUL

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 73 din 12 aprilie 1993**

Data intrării în vigoare 12-04-1993

Parlamentul României adopta prezenta lege.

Articolul UNIC

Se ratifica Acordul european instituind o asociere între România, pe de o parte, și Comunitatea Economică Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, Comunitatea Europeană a Carbului și Otelului, precum și statele membre ale acestora - Regatul Belgiei, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Elena, Regatul Spaniei, Republica Franceza, Irlanda, Republica Italiană, Marele Ducat al Luxemburgului, Regatul Olandei, Republica Portugheză, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord - pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 1 februarie 1993.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 16 martie 1993, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI

prof. univ. OLIVIU GHERMAN

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 25 martie 1993, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

ADRIAN NASTASE

ACORD EUROPEAN din 1 februarie 1993

instituind o asociere între România, pe de o parte, Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de altă parte

România, pe de o parte, și Regatul Belgiei, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Elena, Regatul Spaniei, Republica Franceza, Irlanda, Republica Italiană, Marele Ducat al Luxemburgului, Regatul Olandei, Republica Portugheză, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,

părți contractante la Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Carbului și Otelului și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice,

denumite în continuare state membre, și

Comunitatea Economică Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Comunitatea Europeană a Carbului și Otelului,

denumite în continuare Comunitatea, pe de altă parte,

luând în considerare importanța legăturilor tradiționale existente între România, Comunitate, statele sale membre, precum și valorile comune pe care le împartasesc,

recunoscind voința României și Comunității de a întări aceste legături și de a stabili relații strinse și durabile, bazate pe reciprocitate, care să permită României să ia parte la procesul de integrare europeană, întărind și amplificând, în acest fel, relațiile stabilite în trecut îndeosebi prin Acordul de comerț și cooperare comercială și economică, semnat la 22 octombrie 1990,

luând în considerare oportunitățile pentru o relație de o nouă calitate, oferite de apariția unei noi democrații în România,

luând în considerare angajamentul României, al Comunității și al statelor sale membre de a întări libertățile politice și economice, care constituie însăși baza asocierii,

recunoscind necesitatea de a continua și finaliza, cu asistența din partea Comunității, procesul de tranziție al României spre un nou sistem politic și economic care să respecte regulile statului de drept și drepturile omului, inclusiv drepturile persoanelor aparținând minorităților, să practice un sistem pluripartid, bazat pe alegeri libere și democratice și să asigure liberalizarea economică, în scopul instituirii unei economii de piață,

luând în considerare angajamentul ferm al României, al Comunității și al statelor sale membre privind aplicarea deplină a tuturor principiilor și prevederilor conținute în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.), în documentele finale de la Viena și Madrid, în Carta de la Paris pentru o nouă Europa, în Documentul final al reuniunii C.S.C.E. de la Helsinki, intitulat "The Challenges of Change", și în Carta europeană a energiei,

constiente de importanța acestui acord în stabilirea și întărirea unui sistem de stabilitate în Europa, bazat pe cooperare, având Comunitatea ca una din pietrele unghiulare ale acestui sistem,

convinse ca trebuie stabilită o legătură între deplina aplicare a asocierii, pe de o parte, și continuarea în România a reformelor politice, economice și juridice în curs de realizare, pe de altă parte, ca și introducerea factorilor necesari pentru cooperarea și apropierea reală între sistemele părților, mai ales în lumina concluziilor Conferinței C.S.C.E. de la Bonn,

dorind să stabilească și să dezvolte un dialog politic regulat în probleme bilaterale și multilaterale de interes comun, ținând seama de voința Comunității de a acorda un sprijin decisiv pentru realizarea reformei și de a ajuta România să facă față consecințelor economice și sociale ale reajustării structurale,

ținând seama, de asemenea, de voința Comunității de a stabili instrumente de cooperare și de asistență economică, tehnică și financiară pe o bază globală și multianuală,

luând în considerare angajamentul României și al Comunității de a liberaliza comerțul, în concordanță, în special, cu drepturile și obligațiile care decurg din Acordul general pentru tarife vamale și comerț,

constiente de necesitatea de a stabili condițiile necesare pentru libertatea de stabilire, pentru libertatea de a furniza servicii și pentru libera circulație a capitalurilor,

ținând seama de disparitățile economice și sociale dintre Comunitate și România și recunoscând astfel ca obiectivele acestei asocieri trebuie realizate prin prevederi adecvate ale prezentului acord,

convinse ca prezentul acord va crea un nou climat pentru relațiile lor economice și în special pentru dezvoltarea comerțului și a investițiilor, instrumente indispensabile pentru restructurarea economică și modernizarea tehnologică, dorind să stabilească o cooperare culturală și să dezvolte schimbul de informații,

recunoscând faptul că obiectivul final al României este să devină membru al Comunității și că, în viziunea părților, aceasta asociere va ajuta România să realizeze acest obiectiv,

au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Se stabilește, prin cele ce urmează, o asociere între România, pe de o parte, Comunitatea și statele sale membre, pe de altă parte.

Obiectivele acestei asocieri sunt următoarele:

- să asigure un cadru adecvat pentru dialogul politic între părți, care să permită dezvoltarea unor legături politice strinse;
- să promoveze dezvoltarea comerțului, precum și relații economice armonioase între părți, sprijinind astfel dezvoltarea economică în România;
- să asigure o bază pentru cooperarea economică, socială, financiară și culturală;
- să sprijine eforturile României de dezvoltare a economiei, de desăvârșire a tranziției într-o economie de piață și de consolidare a democrației;
- să stabilească instituții adecvate pentru a face asocierea efectivă;
- să asigure un cadru pentru integrarea graduală a României în Comunitate.

În acest scop, România va acționa pentru îndeplinirea condițiilor necesare.

Titlul I - DIALOGUL POLITIC

Articolul 2

Între părți se va institui un dialog politic regulat pe care ele intenționează să-l dezvolte și să-l intensifice. El va însoți și va consolida apropierea dintre România și Comunitate, va sprijini schimbările politice și economice în curs de desfășurare în aceasta țară și va contribui la stabilirea de noi legături de solidaritate și de noi forme de cooperare.

Dialogul politic:

- va facilita integrarea deplină a României în comunitatea națiunilor democratice și apropierea progresivă între România și Comunitate. Apropierea economică prevăzută în acest acord va conduce la o mai mare convergență politică;
- va conduce la o convergență crescândă a pozițiilor în probleme internaționale, în special în cazul celor de natură a avea efecte substanțiale asupra uneia sau alteia dintre părți;
- va contribui la apropierea pozițiilor părților în probleme de securitate și va întări securitatea și stabilitatea în întreaga Europă.

Articolul 3

1. În funcție de necesități se vor organiza consultări, la cel mai înalt nivel politic.

2. La nivel ministerial, dialogul politic va avea loc în cadrul Consiliului de Asociere. Acesta va avea responsabilitate generală pentru toate problemele pe care părțile ar dori să le ridice.

Articolul 4

Alte proceduri și mecanisme pentru dialogul politic vor fi stabilite între părți, în special în următoarele forme:

- întâlniri la nivel oficial superior (directori politici) între oficiali ai României, pe de o parte, și Președinția Consiliului Comunităților Europene și Comisia Comunităților Europene, pe de altă parte;
- folosirea deplină a canalelor diplomatice;

- includerea României în grupul țărilor care primesc cu regularitate informații în problemele legate de Cooperarea Politica Europeană și efectuarea de schimburi de informații în scopul atingerii obiectivelor stabilite la art. 2;
- orice alte mijloace care ar contribui la consolidarea, dezvoltarea și accelerarea dialogului.

Articolul 5

Dialogul politic la nivel parlamentar va avea loc în cadrul Comitetului Parlamentar de Asociere.

Titlul II - PRINCIPII GENERALE

Articolul 6

Respectarea principiilor democratice și a drepturilor omului stabilite în Actul final de la Helsinki și Carta de la Paris pentru o nouă Europa, precum și a principiilor economiei de piață, inspira politicile interne și externe ale părților și constituie elemente esențiale ale prezentei asocieri.

Articolul 7

1. Asocierea include o perioadă de tranziție cu o durată de maximum zece ani, împărțită în două etape succesive, fiecare durând în principiu cinci ani. Prima etapă va începe o dată cu intrarea în vigoare a acordului.
2. Consiliul de Asociere, ținând seama de faptul că principiile economiei de piață și sprijinul Comunității prin acest acord sunt esențiale pentru prezenta asociere, va proceda cu regularitate la examinarea aplicării acestui acord și la realizarea de către România a reformelor economice pe baza principiilor stabilite în preambul.
3. În cursul celor 12 luni care preced expirarea primei etape, Consiliul de Asociere se va întruni pentru a decide trecerea la a doua etapă, ca și posibilele modificări de adoptat cu privire la prevederile care reglementează a doua etapă. În abordarea acestei probleme vor fi luate în considerare rezultatele examinării menționate în paragraful 2.
4. Cele două etape menționate la paragrafele 1 și 3 nu se aplică titlului III.

Titlul III - LIBERA CIRCULAȚIE A MĂRFURILOR

Articolul 8

1. Pe durata perioadei de tranziție menționată în art. 7, România și Comunitatea vor stabili gradual o zonă de liber schimb bazată pe obligații reciproce și echilibrate, în concordanță cu prevederile prezentului acord și în conformitate cu cele ale Acordului general pentru tarife vamale și comerț (G.A.T.T.).
2. Nomenclatura combinată a mărfurilor va fi aplicată la clasificarea mărfurilor în comerțul dintre cele două părți.
3. Pentru fiecare produs, taxa vamală de bază la care se vor aplica reducerile succesive prevăzute în prezentul acord va fi cea aplicată efectiv "erga omnes" în ziua care precede intrarea în vigoare a acordului.
4. Dacă, după intrarea în vigoare a acordului, se vor aplica reduceri tarifare pe o bază "erga omnes", taxele vamale astfel reduse vor înlocui taxele vamale de bază la care se face referire în paragraful 3, începând cu data de la care asemenea reduceri se aplică.
5. România și Comunitatea vor comunica reciproc taxele vamale de bază respective.

Capitolul 1 PRODUSE INDUSTRIALE

Articolul 9

1. Prevederile prezentului capitol se aplică produselor originare din România și din Comunitate incluse în cap. 25-97 din Nomenclatura combinată, cu excepția produselor cuprinse în anexa nr. I.
2. Prevederile art. 10-14 inclusiv nu se aplică produselor menționate în art. 16 și 17.

Articolul 10

1. Taxele vamale de import, aplicabile în Comunitate produselor originare din România, altele decât cele cuprinse în anexele nr. II a, II b și III, vor fi abolite la intrarea în vigoare a acordului.
2. Taxele vamale de import, aplicabile în Comunitate produselor originare din România, care sunt cuprinse în anexa nr. II a, vor fi abolite progresiv în concordanță cu următorul calendar:
 - la data intrării în vigoare a acordului, fiecare taxă vamală va fi redusă la 50% din taxa vamală de bază;
 - la un an de la data intrării în vigoare a acordului taxele vamale care mai rămân vor fi eliminate.Taxele vamale de import, aplicabile în Comunitate produselor originare din România, cuprinse în anexa nr. II b, vor fi reduse progresiv, de la data intrării în vigoare a acordului, prin reduceri anuale de 20% din taxa vamală de bază, astfel încât să se ajungă la abolirea lor totală până la sfârșitul celui de-al patrulea an de la data intrării în vigoare a acordului.
3. Produsele de origine română cuprinse în anexa nr. III vor beneficia de o suspendare a taxelor vamale la import în limita unor contingente sau plafoane tarifare anuale ale Comunității, care vor crește progresiv conform condițiilor definite în acea anexă, astfel încât să se ajungă la abolirea totală a taxelor vamale la importul produselor respective cel mai târziu la sfârșitul celui de-al cincilea an.
În același timp, taxele vamale la import care se vor aplica după ce contingentele vor fi epuizate sau după ce nivelul taxelor vamale a fost reintrodus la produsele cuprinse în plafoanele tarifare, vor fi eliminate progresiv, de

la intrarea în vigoare a acordului, prin reduceri anuale de 15% din taxa vamală de baza. Până la sfârșitul celui de-al cincilea an, taxele vamale remanente vor fi abolite.

4. Restricțiile cantitative și măsurile având efect echivalent restricțiilor cantitative la importurile în Comunitate ale produselor originare din România vor fi abolite la data intrării în vigoare a acordului.

Articolul 11

1. Taxele vamale la import, aplicabile în România produselor originare din Comunitate, care sunt cuprinse în anexa nr. IV, vor fi abolite la data intrării în vigoare a acordului.

2. Taxele vamale la import, aplicabile în România produselor originare din Comunitate, care sunt cuprinse în anexa nr. V, vor fi reduse progresiv în concordanță cu următorul calendar:

- la data intrării în vigoare a acordului, la 80% din taxa vamală de baza;
- după 3 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 40% din taxa vamală de baza;
- după 5 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 0% din taxa vamală de baza.

3. Taxele vamale la import, aplicabile în România produselor originare din Comunitate, care sunt cuprinse în anexa nr. VI, vor fi abolite în concordanță cu calendarul stabilit în acea anexa.

4. Taxele vamale la import, aplicabile în România produselor originare din Comunitate, altele decât cele cuprinse în anexele nr. IV, V și VI, vor fi reduse progresiv în concordanță cu următorul calendar:

- după 3 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 80% din taxa vamală de baza;
- după 5 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 60% din taxa vamală de baza;
- după 6 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 50% din taxa vamală de baza;
- după 7 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 35% din taxa vamală de baza;
- după 8 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 20% din taxa vamală de baza;
- după 9 ani de la intrarea în vigoare a acordului, la 0% din taxa vamală de baza.

5. Produsele originare din Comunitate, cuprinse în anexa nr. VII, vor beneficia de o suspendare a taxelor vamale la importul în România, în limitele unor contingente anuale care vor fi majorate progresiv așa cum sunt prevăzute în respectiva anexa. Taxele vamale aplicabile cantităților care depășesc contingentele mai sus menționate vor fi abolite progresiv în conformitate cu calendarul menționat în paragraful 4.

6. Restricțiile cantitative la importul în România a produselor originare din Comunitate vor fi abolite la intrarea în vigoare a acordului.

7. Măsurile având un efect echivalent restricțiilor cantitative la importul în România a produselor originare din Comunitate vor fi abolite la intrarea în vigoare a acordului, cu excepția celor cuprinse în anexa nr. VIII, care vor fi abolite în concordanță cu calendarul prevăzut în acea anexa.

Articolul 12

Prevederile referitoare la abolirea taxelor vamale la import se aplică și taxelor vamale de natura fiscală.

Articolul 13

1. Comunitatea va aboli, la importul sau din România, orice taxa având un efect echivalent taxelor vamale de import, la intrarea în vigoare a acordului.

2. România va aboli, la importul sau din Comunitate, orice impunere, având un efect echivalent taxelor vamale de import, la intrarea în vigoare a acordului, cu excepția taxei de 0,5% "ad valorem" pentru formalități vamale, care va fi abolită în concordanță cu următorul calendar:

- reducerea la 0,25% "ad valorem" la sfârșitul celui de-al treilea an;
- eliminarea cel mai târziu la sfârșitul celui de-al cincilea an de la intrarea în vigoare a acordului.

Articolul 14

1. România și Comunitatea vor aboli progresiv între ele, cel mai târziu până la sfârșitul celui de-al cincilea an de la intrarea în vigoare a acordului, orice taxa vamală la export, precum și impunerile având un efect echivalent.

2. Restricțiile cantitative la exportul în România și orice măsuri având un efect echivalent vor fi abolite de Comunitate la intrarea în vigoare a acordului.

3. Restricțiile cantitative la exportul în Comunitate și orice măsuri având un efect echivalent vor fi abolite de România la intrarea în vigoare a acordului, cu excepția celor cuprinse în anexa nr. IX, care vor fi reduse progresiv și eliminate cel mai târziu până la sfârșitul celui de-al cincilea an de la intrarea în vigoare a acordului.

Articolul 15

Fiecare parte își declară disponibilitatea de a reduce taxele sale vamale în comerțul cu cealaltă parte mai rapid decât este prevăzut în art. 10 și 11, dacă situația sa economică generală și situația sectorului economic respectiv o permit.

Consiliul de Asocieri poate face recomandări în acest sens.

Articolul 16

Protocolul nr. 1 stabilește aranjamentele aplicabile produselor textile menționate în respectivul document.

Articolul 17

Protocolul nr. 2 stabilește aranjamentele aplicabile produselor care cad sub incidența Tratatului de constituire a Comunității Europene a Carbului și Otelului.

Articolul 18

1. Prevederile prezentului capitol nu exclud menținerea de către Comunitate a unei componente agricole în taxele aplicabile produselor cuprinse în anexa nr. X, cu referire la produsele originare din România.
2. Prevederile prezentului capitol nu exclud introducerea unei componente agricole de către România în taxele aplicabile produselor cuprinse în anexa nr. X, cu referire la produsele originare din Comunitate.

Capitolul 2 AGRICULTURA

Articolul 19

1. Prevederile prezentului capitol se vor aplica produselor agricole originare din România și din Comunitate.
2. Termenul produse agricole se referă la produsele cuprinse în cap. 1-24 din Nomenclatura combinată și la produsele cuprinse în anexa nr. I, cu excepția produselor piscicole definite ca atare de Reglementarea C.E.E. nr. 3687/1991.

Articolul 20

Protocolul nr. 3 stabilește aranjamentele comerciale pentru produsele agricole transformate, care sunt menționate în respectivul protocol.

Articolul 21

1. Comunitatea va aboli, la data intrării în vigoare a acordului, restricțiile cantitative la importul produselor agricole originare din România, menținute în virtutea Reglementării C.E.E. nr. 3420/1983, în forma existentă la data semnării acordului.
2. Produsele agricole originare din România, cuprinse în anexele nr. XI a) și XI b) vor beneficia, de la data intrării în vigoare a acordului, de o reducere de prelevări, în limita contingentelor Comunității sau de o reducere de taxe vamale, în condițiile stabilite în acele anexe.
3. România va aboli restricțiile cantitative la importul produselor agricole originare din Comunitate, la intrarea în vigoare a acordului.
4. Comunitatea și România își vor acorda una alteia concesiile prevăzute în anexele nr. XII a), XII b) și XIII, pe o bază armonioasă și reciprocă, în concordanță cu condițiile stipulate în respectivele anexe.
5. Ținând seama de volumul comerțului reciproc cu produse agricole, de sensibilitatea deosebită a acestui sector, de regulile Politicii agricole comune a Comunității, de rolul agriculturii în economia României, precum și de consecințele negocierilor comerciale multilaterale, desfășurate în cadrul Acordului general pentru tarife vamale și comerț, România și Comunitatea vor examina în Consiliul de Asociere, produs cu produs și pe o bază ordonată și reciprocă, posibilitatea de a-și acorda noi concesi.
6. Ținând cont de necesitatea unei armonizări crescânde între politicile agricole ale României și Comunității, ca și de obiectivul României de a deveni membru al Comunității, ambele părți vor avea consultări, în mod regulat, în cadrul Consiliului de Asociere, cu privire la strategia și modalitățile de aplicare a politicilor lor respective.

Articolul 22

Indiferent de alte prevederi ale Acordului, și în special ale art. 31, dacă, datorită sensibilității deosebite a piețelor agricole, importurile de produse originare din teritoriul uneia dintre părți, care sunt supuse concesiilor acordate la art. 21, cauzează perturbări serioase piețelor celeilalte părți, ambele părți vor intra imediat în consultări pentru a găsi o soluție adecvată. Până la găsirea unei astfel de soluții, partea în cauză poate lua măsurile pe care le considera necesare.

Capitolul 3 PRODUSE PISCICOLE

Articolul 23

Prevederile prezentului capitol se vor aplica produselor piscicole originare din România și din Comunitate, care sunt supuse Reglementării C.E.E. nr. 3687/1991 privind organizarea comună a pieței în sectorul produselor piscicole.

Articolul 24

1. Comunitatea și România își vor acorda una alteia concesiile prevăzute în anexele nr. XIV și XV pe o bază armonioasă și reciprocă, în concordanță cu condițiile stipulate în acele anexe. Prevederile art. 21 paragraful 5 se vor aplica "mutatis mutandis" produselor piscicole.
2. Consiliul de asociere va examina posibilitatea încheierii între părți a unui acord privind produsele piscicole, atunci când condițiile necesare o vor permite.

Capitolul 4

PREVEDERI COMUNE

Articolul 25

Prevederile prezentului capitol se vor aplica comerțului cu toate produsele, exceptând cazurile când se stipulează altfel în prezentul acord sau în protocoalele nr. 1, 2 sau 3.

Articolul 26

1. De la data intrării în vigoare a acordului, în comerțul dintre România și Comunitate nu vor fi introduse noi taxe vamale la import sau la export sau taxe cu efect echivalent, iar cele care se aplică nu vor fi majorate.
2. De la data intrării în vigoare a acordului, în comerțul dintre România și Comunitate nu vor fi introduse noi restricții cantitative la import sau la export sau măsuri având un efect echivalent, iar cele care exista nu vor fi făcute mai restrictive.
3. Orice noi taxe vamale la import sau la export și taxe având efect echivalent sau majorări ale acestor taxe, precum și orice noi restricții cantitative, taxe având efect echivalent ori majorări ale acestora, introduse de România după începerea negocierilor, vor fi abolite cel mai târziu la intrarea în vigoare a acordului.
4. Fără a prejudicia concesiile acordate conform art. 21, prevederile paragrafului 1 și 2 ale prezentului acord nu vor restricționa în nici un fel continuarea politicilor agricole respective ale României și Comunității sau adoptarea oricăror măsuri în cadrul acestor politici.

Articolul 27

1. Cele două părți se vor abține de la orice măsuri sau practici de natura fiscală internă, care ar introduce, direct sau indirect, o discriminare între produsele unei părți și produsele similare originare din teritoriul celeilalte părți.
2. Produsele exportate în teritoriul uneia dintre cele două părți nu pot beneficia de rambursarea taxelor interne peste suma taxelor directe sau indirecte care le-au fost aplicate.

Articolul 28

1. Prezentul acord nu va exclude menținerea sau stabilirea de uniuni vamale, zone de liber schimb sau aranjamente privind comerțul de frontieră, cu excepția situațiilor în care ele modifica aranjamentele comerciale prevăzute în acest acord.
2. Părțile vor avea consultări în cadrul Consiliului de Asociere cu privire la acordurile de stabilire de astfel de uniuni vamale sau zone de liber schimb și, la cerere, cu privire la alte probleme majore legate de politicile lor comerciale față de țările terțe. În situația specială în care o țară terță adera la Comunitate, asemenea consultări vor avea loc cu luarea în considerare a intereselor comune ale României și Comunității, stipulate în prezentul acord.

Articolul 29

Măsuri excepționale de durată limitată, care constituie derogări de la prevederile art. 11 și 26 paragraful 1, pot fi luate de România sub forma taxelor vamale majorate.

Aceste măsuri pot viza numai industriile nou-apărute, anumite sectoare aflate în curs de restructurare sau care se confruntă cu serioase dificultăți, în special când aceste dificultăți cauzează importante probleme sociale.

Taxele vamale la import, aplicabile în România produselor originare din Comunitate, introduse prin aceste măsuri nu pot depăși 25% "ad valorem" și vor menține un element de preferință pentru produsele originare din Comunitate. Valoarea totală a importurilor de produse supuse unor asemenea măsuri nu poate depăși 15% din totalul importurilor de produse industriale din Comunitate, așa cum sunt ele definite în cap. I, efectuate în ultimul an pentru care exista statistici vamale disponibile.

Aceste măsuri vor fi aplicate pe o perioadă care nu va depăși cinci ani, cu excepția cazurilor în care Consiliul de Asociere autorizează o perioadă mai mare. Ele vor înceta să se aplice cel mai târziu la expirarea perioadei de tranziție.

Nici o astfel de măsură nu se poate introduce pentru un produs, dacă au trecut mai mult de trei ani de la eliminarea tuturor taxelor, a restricțiilor cantitative, a altor impuneri sau măsuri cu efect echivalent referitoare la acest produs.

România va informa Consiliul de Asociere asupra oricăror măsuri excepționale pe care intenționează să le adopte și, la cererea Comunității, vor fi organizate consultări în cadrul Consiliului de Asociere cu privire la asemenea măsuri și la sectoarele implicate, înainte de aplicarea acestor măsuri. La adoptarea unor astfel de măsuri, România va furniza Consiliului de Asociere un calendar de eliminare a taxelor vamale introduse în baza prezentului articol. Acest calendar va prevedea o eliminare a acestor taxe, în tranșe anuale egale, cu începere cel mai târziu după doi ani de la introducerea lor. Consiliul de Asociere poate hotărî asupra unui alt calendar.

Articolul 30

Dacă una dintre părți constată ca se practica dumping în comerțul cu cealaltă parte, în sensul art. VI din Acordul general pentru tarife vamale și comerț, ea poate adopta măsuri adecvate împotriva acestei practici, în

concordanță cu acordul referitor la aplicarea art. VI al Acordului general pentru tarife vamale și comerț, cu legislația internă în materie și cu condițiile și procedurile prevăzute de art. 34.

Articolul 31

În cazul în care un produs a fost importat în cantități atât de mari și în asemenea condiții încât cauzează sau amenința să cauzeze:

- un prejudiciu serios producătorilor naționali de produse similare sau direct concurente pe teritoriul uneia dintre părți; sau
- perturbări serioase în oricare sector al economiei sau dificultăți care ar putea conduce la o serioasă deteriorare a situației economice a unei regiuni.

România sau Comunitatea, după cum este cazul, poate adopta măsuri adecvate în condițiile și în conformitate cu procedurile prevăzute la art. 34.

Articolul 32

În cazul în care aplicarea prevederilor art. 14 și 26 conduce la:

- (i) reexportul spre o țară terță față de care partea exportatoare menține, pentru produsul respectiv, restricții cantitative la export, taxe vamale de export sau măsuri având efect echivalent; sau
- (ii) o lipsă serioasă sau o amenințare cu lipsa unui produs esențial pentru partea exportatoare, și dacă situațiile de mai sus conduc sau sunt de natură să conducă la dificultăți majore pentru partea exportatoare, acea parte poate lua măsuri adecvate în condițiile și în concordanță cu procedurile stabilite în art. 34. Măsurile vor fi nediscriminatorii și vor fi eliminate atunci când situația nu mai justifică menținerea lor.

Articolul 33

România și statele membre vor ajusta progresiv orice monopol de stat cu caracter comercial astfel încât să se asigure că, până la sfârșitul celui de-al cincilea an de la intrarea în vigoare a prezentului acord, nu va mai exista nici o discriminare între cetățenii României și ai statelor membre, referitoare la condițiile în care mărfurile se achiziționează și se comercializează. Consiliul de Asociere va fi informat în legătură cu măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a acestui obiectiv.

Articolul 34

1. România sau Comunitatea va informa cealaltă parte în cazul în care se confruntă cu importuri de produse susceptibile de a da naștere la dificultățile prevăzute în art. 31, situație în care se instituie o procedură administrativă având ca scop furnizarea rapidă de informații privind tendința fluxurilor comerciale.

2. În situațiile menționate la art. 30, 31 și 32, înainte de a se adoptă măsurile prevăzute în aceste articole sau în cazurile în care se aplică paragraful 3 lit. d), România și Comunitatea, după caz, vor furniza, cât mai repede posibil, Consiliului de Asociere, toate informațiile relevante în scopul cautării unei soluții acceptabile pentru ambele părți.

În selectarea măsurilor trebuie acordată prioritate acelor care perturbă cel mai puțin funcționarea acordului.

Măsurile de salvagardare vor fi notificate imediat Consiliului de Asociere și vor face obiectul unor consultări periodice în cadrul acestuia, cu scopul principal de a stabili un calendar de abolire a lor, cât mai repede posibil, pe măsura ce situația o permite.

3. În scopul aplicării paragrafului 2 se vor aplica următoarele prevederi:

- a)** Referitor la art. 31, dificultățile apărute ca urmare a situației prevăzute în acel articol vor fi înaintate spre examinare Consiliului de Asociere, care poate adopta orice decizie necesară pentru încetarea unor asemenea dificultăți.

În situația în care Consiliul de Asociere sau partea exportatoare nu a luat o decizie care să stopeze dificultățile sau nici o altă soluție satisfăcătoare nu a fost convenită în termen de 30 de zile de la data sesizării cazului, partea importatoare poate adopta măsuri adecvate pentru remedierea problemei. Aceste măsuri nu trebuie să meargă dincolo de ceea ce este necesar pentru remedierea dificultăților apărute.

- b)** Referitor la art. 30, Consiliul de Asociere va fi informat asupra cazului de dumping de îndată ce autoritățile părții importatoare au inițiat o investigație. Când dumpingul nu a încetat sau nici o altă soluție satisfăcătoare nu a fost găsită pentru problema respectivă în termen de 30 de zile de la data înaintării cazului Consiliului de Asociere, partea importatoare poate adopta măsurile adecvate.

- c)** Referitor la art. 32, dificultățile apărute ca urmare a situațiilor prevăzute în acel articol vor fi înaintate spre examinare Consiliului de Asociere.

Consiliul de Asociere poate adopta orice decizie necesară pentru a stopa dificultățile. Dacă nu a luat o astfel de decizie în termen de 30 de zile de la data înaintării problemei, partea exportatoare poate aplica măsuri adecvate cu privire la exportul mărfii în cauză.

- d)** În cazuri excepționale, care cer o acțiune imediată și care fac imposibilă, după caz, informarea sau examinarea, România sau Comunitatea poate aplica, în situațiile prevăzute în art. 30, 31 și 32, măsurile preventive și provizorii strict necesare pentru a stăpâni situația, iar Consiliul de Asociere va fi informat imediat.

Articolul 35

Protocolul nr. 4 stabilește regulile de origine pentru aplicarea preferințelor tarifare prevăzute în prezentul acord.

Articolul 36

Acordul nu va exclude prohibitiile sau restricțiile la import, export sau tranzit, justificate pe temeiurile: moralității publice; politicii sau securității publice; protecției sănătății și vieții oamenilor, animalelor sau plantelor; protecției resurselor naturale; protecției tezaurilor naționale de valoare artistică, istorică sau arheologică; protecției proprietății intelectuale, industriale sau comerciale sau reglementărilor referitoare la aur și argint. Asemenea prohibiții sau restricții nu vor constitui, totuși, un mijloc de discriminare arbitrară sau o restricție deghizată în comerțul dintre părți.

Articolul 37

Protocolul nr. 5 stabilește prevederile specifice care se vor aplica comerțului dintre România, pe de o parte, și Spania și Portugalia, pe de altă parte.

Titlul IV - CIRCULAȚIA LUCRĂTORILOR, DREPTUL DE STABILIRE, FURNIZAREA DE SERVICII

Capitolul 1 CIRCULAȚIA LUCRĂTORILOR

Articolul 38

1. Sub rezerva condițiilor și modalităților aplicabile în fiecare stat membru:

- tratamentul acordat lucrătorilor de naționalitate română, legal angajați pe teritoriul unui stat membru, va exclude orice discriminare bazată pe naționalitate, în ceea ce privește condițiile de muncă, remunerarea sau concedierea, în comparație cu propriii cetățeni;

- soția și copiii, legal rezidenți, ai unui lucrător legal angajat pe teritoriul unui stat membru, cu excepția lucrătorilor sezonieri și a lucrătorilor a căror situație cade sub incidența acordurilor bilaterale în sensul art. 42, vor avea acces la piața forței de muncă a acelui stat membru, dacă respectivele acorduri nu prevăd altfel, pentru perioada în care muncitorul este autorizat să se angajeze.

2. România va acorda, sub rezerva condițiilor și modalităților aplicabile în aceasta țară, tratamentul la care se referă paragraful 1 pentru lucrătorii care sunt cetățeni ai unui stat membru și sunt legal angajați pe teritoriul sau, ca și pentru soțiile și copiii acestora, legal rezidenți pe respectivul teritoriu.

Articolul 39

1. În vederea coordonării sistemelor de securitate socială pentru lucrătorii de naționalitate română legal angajați pe teritoriul unui stat membru și pentru membrii lor de familie, rezidenți legali în acea țară și sub rezerva condițiilor și modalităților aplicabile în fiecare stat membru, toate perioadele de asigurare, angajare sau rezidență ale acestor lucrători în diferitele state membre vor fi cumulate pentru determinarea pensiilor și anuităților pentru vârsta de pensionare, invaliditate și deces sau în scopul îngrijirii medicale, pentru acești lucrători și membrii familiilor lor; orice pensii sau anuitati privind vârsta de pensionare, deces, accidente industriale, bolile profesionale sau invaliditatea rezultată din aceste situații, cu excepția beneficiilor necontributive, vor fi liber transferabile la cursul aplicat în virtutea legii de către statul sau statele membre debitoare; lucrătorii în cauză vor primi alocații pentru membrii familiei lor, așa cum sunt ei definiți mai sus.

2. România va acorda lucrătorilor care sunt cetățeni ai unui stat membru și legal angajați pe teritoriul sau, precum și membrilor familiilor lor, rezidenți legali pe acest teritoriu, un tratament similar cu cel prevăzut în subparagrafele 2 și 3 ale paragrafului 1.

Articolul 40

1. Consiliul de Asociere va adopta, prin decizie, prevederile adecvate pentru realizarea obiectivului stabilit în art. 39.

2. Consiliul de Asociere va adopta prin decizie reguli detaliate privind cooperarea administrativă care să asigure administrarea necesară și garanțiile de control pentru aplicarea prevederilor din paragraful 1.

Articolul 41

Prevederile adoptate de Consiliul de Asociere în concordanță cu art. 40 nu vor afecta nici un drept sau obligație care decurge din acordurile bilaterale dintre România și statele membre, atunci când aceste acorduri asigură un tratament mai favorabil pentru cetățenii României sau pentru cei ai statelor membre.

Articolul 42

1. Ținând cont de situația pieței forței de muncă din statul membru, sub rezerva legislației sale și a reglementărilor în vigoare în acel stat membru, referitoare la domeniul mobilității forței de muncă, facilitățile existente pentru

accesul la angajare al lucrătorilor români, acordate de statele membre în baza acordurilor bilaterale trebuie să fie menținute și, dacă este posibil, îmbunătățite, celelalte state membre vor examina, de o manieră favorabilă, posibilitatea de a încheia acorduri similare.

2. Consiliul de asociere va examina acordarea de alte îmbunătățiri, inclusiv facilități de acces pentru formarea profesională, în conformitate cu regulile și procedurile în vigoare în statele membre, cu luarea în considerare a situației pieței forței de muncă din statele membre și din Comunitate.

Articolul 43

Pe durata celei de-a doua etape prevăzute de art. 7 sau mai devreme, dacă se decide astfel, Consiliul de Asociere va examina noi modalități de îmbunătățire a circulației lucrătorilor, luând în considerare, între altele, situația și cerințele economice și sociale din România și situația angajării forței de muncă în Comunitate. Consiliul de Asociere va face recomandări în acest scop.

Articolul 44

În scopul facilitării restructurării resurselor de forță de muncă, ca urmare a restructurării economice din România, Comunitatea va furniza asistența tehnică pentru crearea, în România, a unui sistem adecvat de asigurări sociale conform art. 89.

Capitolul 2 DREPTUL DE STABILIRE

Articolul 45

1. Fiecare stat membru va acorda, pentru stabilirea companiilor și cetățenilor români și pentru operațiunile desfășurate de companiile și cetățenii români stabiliți pe teritoriul sau, de la intrarea în vigoare a acordului, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor companii și cetățeni, cu excepția domeniilor sectoarelor descrise în anexa nr. XVI.

2. Fără a prejudicia prevederile paragrafului 3, România va acorda, pentru stabilirea companiilor și cetățenilor din Comunitate și pentru operațiunile desfășurate de companiile și cetățenii din Comunitate, stabiliți pe teritoriul sau, de la intrarea în vigoare a acordului, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor companii și cetățeni, cu excepția domeniilor descrise în anexa nr. XVII. Dacă legile și reglementările existente nu acorda un astfel de tratament companiilor și cetățenilor din Comunitate pentru anumite activități economice în România de la intrarea în vigoare a acordului, România va amenda legile și reglementările respective, astfel încât să se asigure un astfel de tratament cel mai târziu la sfârșitul celui de-al cincilea an de la data intrării în vigoare a acestui acord.

3. Pentru domeniile și aspectele descrise în anexa nr. XVIII, cu excepția activităților bancare cuprinse în Legea nr. 33/1991, România va acorda, gradual, cel mai târziu până la sfârșitul perioadei de tranziție menționate în art. 7, la stabilirea companiilor și cetățenilor din Comunitate, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor companii și cetățeni. Referitor la activitățile bancare mai sus menționate, tratamentul național va fi acordat cel mai târziu până la sfârșitul celui de-al cincilea an după intrarea în vigoare a prezentului acord.

4. România nu va adopta, pe durata perioadelor de tranziție menționate în paragrafele 2 și 3, noi reglementări sau măsuri care să introducă discriminări cu privire la stabilirea și la operațiunile desfășurate de companii și cetățeni din Comunitate pe teritoriul sau, comparativ cu propriile companii și cetățeni.

5. Pentru scopurile prezentului acord:

a) stabilire va însemna:

(i) în ceea ce privește pe cetățeni, dreptul de a iniția și dezvolta activități economice ca angajați proprii și de a înființa și conduce întreprinderi, în special companii, pe care le controlează efectiv. Situația de angajat propriu și de întreprindere de afaceri aparținând cetățenilor nu se va extinde la căutarea sau preluarea locurilor de muncă pe piața forței de muncă și nu va conferi un drept de acces pe piața forței de muncă a celeilalte părți. Prevederile prezentului capitol nu se aplică celor care nu sunt exclusiv angajați proprii;

(ii) în ceea ce privește companiile, dreptul de a iniția și desfășura activități economice prin înființarea și conducerea de filiale, sucursale sau reprezentante;

b) filiala a unei companii va însemna o companie care este efectiv controlată de prima companie;

c) activități economice vor include în special activități cu caracter industrial, activități cu caracter comercial, meserii și activități ale liberilor profesioniști.

6. Consiliul de Asociere va examina în mod regulat posibilitatea accelerării acordării tratamentului național în sectoarele menționate în anexa nr. XVIII și a includerii domeniilor și aspectelor cuprinse în anexele nr. XVI și XVII în contextul aplicării prevederilor paragrafelor 1, 2, 3 și 4 ale prezentului articol. Aceste anexe pot fi amendate prin decizia Consiliului de Asociere.

După expirarea perioadelor de tranziție menționate la paragrafele 2 și 3, Consiliul de Asociere poate decide, în mod excepțional, la cererea României și, dacă apare necesar, să prelungească durata acelor perioade de tranziție pentru anumite domenii sau aspecte, pentru o perioadă limitată de timp.

7. Independent de prevederile prezentului articol, companiile din Comunitate stabilite pe teritoriul României vor avea, de la intrarea în vigoare a acordului, dreptul de a achiziționa, folosi, închiria sau vinde bunuri imobile, iar în ceea ce privește drepturile de proprietate publică, pământul și pădurile, dreptul de a le închiria, dacă acestea sunt direct necesare pentru desfășurarea activităților economice pentru care ele au fost înființate. Acest drept nu include dreptul de stabilire în scopul comercializării și intermedierei în domeniul proprietăților imobiliare și al resurselor naturale.

România va acorda aceste drepturi sucursalelor și reprezentantelor înființate în România de companii din Comunitate, cel mai târziu până la sfârșitul primilor cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

România va acorda aceste drepturi cetățenilor din Comunitate stabiliți în România ca persoane angajate proprii, cel mai târziu până la sfârșitul perioadei de tranziție menționate în art. 7.

Articolul 46

1. Sub rezerva prevederilor art. 45, cu excepția serviciilor financiare descrise în anexa nr. XVIII, fiecare parte poate reglementa stabilirea și operațiunile desfășurate de companii și cetățeni pe teritoriul sau, astfel încât aceste reglementări să nu constituie o discriminare împotriva companiilor și cetățenilor celeilalte părți în comparație cu propriile companii și propriii cetățeni.

2. Referitor la serviciile financiare descrise în anexa nr. XVIII, prezentul acord nu prejudiciază dreptul părților de a adopta măsurile necesare pentru desfășurarea politicilor monetare ale părților sau pentru rațiuni de prudență cu scopul de a asigura protecția investițiilor, depunătorilor, deținătorilor de titluri și a persoanelor cărora li se datorează drepturi cu caracter fiduciar sau de a asigura integritatea și stabilitatea sistemului financiar. Aceste măsuri nu vor discrimina pe motive de naționalitate companiile și cetățenii celeilalte părți în comparație cu propriile companii sau propriii cetățeni.

Articolul 47

Pentru a facilita cetățenilor din Comunitate și din România inițierea și desfășurarea în mod regulat de activități profesionale în România și, respectiv, în Comunitate, Consiliul de Asociere va examina măsurile necesare a fi luate pentru a se asigura recunoașterea reciprocă a calificărilor. În acest scop el poate lua toate măsurile necesare.

Articolul 48

Prevederile art. 46 nu includ aplicarea de către o parte a regulilor specifice referitoare la stabilirea și operațiunile desfășurate pe teritoriul sau de sucursalele și reprezentantele companiilor celeilalte părți care nu sunt înființate pe teritoriul primei părți, reguli justificate de diferențele cu caracter legal sau tehnic între asemenea sucursale și reprezentante, și sucursalele și reprezentantele companiilor înființate pe teritoriul sau, sau referitor la serviciile financiare, din rațiuni de prudență. Diferența de tratament nu va depăși ceea ce este strict necesar ca rezultat al unor asemenea diferențe cu caracter legal sau tehnic, sau referitor la serviciile financiare descrise în anexa nr. XVIII, pentru rațiuni de prudență.

Articolul 49

1. O companie comunitară și, respectiv, o companie română vor însemna, în sensul prezentului acord, o companie sau o firmă înființată în concordanță cu legile unui stat membru sau, respectiv, ale României și având sediul înregistrat, administrația centrală sau locul principal de afaceri pe teritoriul Comunității sau, respectiv, al României. Totuși, dacă compania sau firma înființată în concordanță cu legile unui stat membru sau, respectiv, ale României, au doar sediul înregistrat pe teritoriul Comunității sau, respectiv, al României, operațiunile ei trebuie să aibă o legătură reală și continuă cu economia unui stat membru sau, respectiv, a României.

2. În privința transportului maritim internațional vor fi, de asemenea, beneficiari ai prevederilor prezentului capitol și ale cap. III al acestui titlu, cetățenii sau companiile de transport maritim din statele membre sau, respectiv, din România, înființate în afara Comunității sau, respectiv, a României și controlate de cetățeni dintr-un stat membru sau, respectiv, de cetățeni ai României, dacă navele lor sunt înregistrate în acel stat membru sau, respectiv, în România, în concordanță cu legislațiile lor respective.

3. Cetățean al Comunității și, respectiv, al României, va însemna, pentru scopurile prezentului acord, o persoană fizică, care este cetățean al unuia dintre statele membre sau, respectiv, al României.

4. Prevederile prezentului acord nu vor prejudicia aplicarea de către fiecare parte a oricăror măsuri necesare să prevină eludarea măsurilor sale referitoare la accesul țărilor terțe pe piața sa, prin intermediul prevederilor acestui acord.

Articolul 50

Pentru scopurile prezentului acord servicii financiare vor însemna acele activități descrise în anexa nr. XVIII. Consiliul de Asociere poate extinde sau modifica conținutul anexei nr. XVIII.

Articolul 51

Pe durata primilor cinci ani următori datei intrării în vigoare a prezentului acord, România poate introduce măsuri derogatorii de la prevederile acestui capitol, în ceea ce privește stabilirea companiilor și cetățenilor din Comunitate, dacă anumite industrii:

- se afla în curs de restructurare sau;
- întâmpina dificultăți serioase, în special dacă aceste dificultăți conduc la probleme sociale deosebite în România; sau
- se confruntă cu eliminarea de pe piața sau cu o reducere drastică a cotei-părți din segmentul de piață deținut de companiile sau cetățenii români într-un anumit sector sau industrie în România; sau
- sunt industrii noi, în formare în România.

Asemenea măsuri:

(i) vor înceta să se aplice cel mai târziu la doi ani de la expirarea celui de-al cincilea an următor datei intrării în vigoare a prezentului acord; și

(ii) vor fi rezonabile și necesare în scopul remedierii situației; și

(iii) se vor referi numai la întreprinderile care vor fi înființate în România după intrarea în vigoare a acestor măsuri și nu vor crea discriminare cu privire la desfășurarea activității companiilor și cetățenilor din Comunitate deja stabiliți în România în momentul introducerii respectivelor măsuri, în comparație cu companiile sau cetățenii români.

Consiliul de Asocieri poate decide, în mod excepțional, la cererea României, și, dacă se ivește necesitatea, să prelungească perioada la care se face referire în alin. (i) de mai sus, pentru un anumit sector și pentru o durată limitată de timp, care nu poate depăși perioada de tranziție menționată la art. 7.

La elaborarea și aplicarea unor asemenea măsuri, România va acorda, ori de câte ori este posibil, un tratament preferențial companiilor și cetățenilor din Comunitate și, în nici un caz, un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat companiilor și cetățenilor din oricare țară terță.

Înainte de introducerea acestor măsuri, România va consulta Consiliul de Asocieri și nu le va pune în aplicare decât după o lună de la notificarea către Consiliul de Asocieri a măsurilor concrete care urmează a fi introduse de România, cu excepția cazului în care amenințarea cu un prejudiciu ireparabil cere adoptarea unor măsuri urgente, situație în care România va consulta Consiliul de Asocieri imediat după introducerea lor.

La expirarea celui de-al cincilea an următor intrării în vigoare a acordului, România poate introduce asemenea măsuri numai cu autorizarea Consiliului de Asocieri și în condițiile stabilite de acesta.

Articolul 52

1. Prevederile prezentului capitol nu se vor aplica serviciilor de transport aerian, serviciilor de transport pe apele interioare și serviciilor de cabotaj de transport maritim.

2. Consiliul de Asocieri poate face recomandări pentru ameliorarea dreptului de stabilire și de operare în sectoarele la care se referă paragraful 1.

Articolul 53

1. Independent de prevederile cap. I al prezentului titlu, beneficiarii drepturilor de stabilire acordate de România și, respectiv, de Comunitate vor fi îndreptățiți să angajeze direct sau prin una dintre filialele lor, în concordanță cu legislația în vigoare din țara gazda de stabilire, pe teritoriul României sau, respectiv, al Comunității, angajați care sunt cetățeni ai statelor membre ai Comunității și, respectiv, ai României, cu condiția ca acești angajați să fie persoane-cheie așa cum sunt ele definite în paragraful 2 al prezentului articol și ca ei să fie angajați exclusiv de către astfel de beneficiari sau filialele lor. Permisele de rezidență și de muncă ale acestor persoane vor acoperi numai perioada angajării respective.

2. Personalul-cheie al beneficiarilor drepturilor de stabilire, denumiți aici organizații sunt:

a) Funcționari superiori ai unei organizații, care conduc direct organizația și sunt supervizați și conduși, în principal, de consiliul de administrație sau acționarii afacerii, incluzând:

- conducerea organizației sau a unui departament sau subdivizie a organizației;
- supravegherea și controlul activității altor persoane de supraveghere, a angajaților profesionali sau a persoanelor de conducere;
- persoane care au autoritatea personală de a angaja, concedia, recomanda angajarea, concedierea sau alte măsuri vizând personalul.

b) Persoane angajate de organizație care posedă înalte sau deosebite:

- calificări pentru un anumit tip de muncă sau comerț care necesită cunoștințe tehnice specifice;
- cunoștințe esențiale pentru serviciul organizației, echipamentul de cercetare, tehnicile sau managementul.

Acestea pot include dar nu se limitează la membri ai profesiunilor acreditate.

Fiecare asemenea angajat trebuie să fi fost angajat de organizația respectivă cu cel puțin un an înainte de detasarea de către organizație.

Articolul 54

1. Prevederile acestui capitol vor fi aplicate cu limitele justificate de rațiuni de politica publică, securitate publică sau sănătate publică.
2. Ele nu se vor aplica acelor activități care, pe teritoriul fiecărei părți, sunt în legătură, fie și ocazional, cu exercitarea autorității oficiale.

Articolul 55

Companiile care sunt controlate și exclusiv deținute în comun de companii sau cetățeni români și de companii și cetățeni din Comunitate vor fi, de asemenea, beneficiare ale prevederilor prezentului capitol și ale cap. III al acestui titlu.

Capitolul 3

FURNIZAREA DE SERVICII ÎNTRE COMUNITATE ȘI ROMÂNIA

Articolul 56

1. În conformitate cu prevederile prezentului capitol, părțile se obliga să adopte măsurile necesare pentru a permite progresiv furnizarea de servicii de către companiile și cetățenii din Comunitate sau din România, stabiliți pe teritoriul uneia dintre părți, alta decât cea a persoanei pentru care sunt destinate serviciile, cu luarea în considerare a dezvoltării sectoarelor de servicii ale părților.
2. În pas cu procesul de liberalizare menționat în paragraful 1 și sub rezerva prevederilor art. 59 paragraful 1, părțile vor permite circulația temporară a persoanelor fizice care furnizează servicii sau care sunt angajați ai furnizorului de servicii în calitate de persoane-cheie, așa cum au fost ele definite în art. 53 paragraful 2, inclusiv persoane fizice care sunt reprezentanți ai companiilor sau cetățenilor din Comunitate sau din România și care cauta să dobândească intrare temporară în scopul negocierii vinzarilor de servicii sau antameaza acorduri pentru vânzarea de servicii în numele furnizorului de servicii, în măsura în care respectivii reprezentanți nu sunt implicați ei înșiși în vânzări directe către publicul larg sau în furnizarea serviciilor.
3. Consiliul de Asociere va adopta măsurile necesare pentru aplicarea progresivă a paragrafului 1 al prezentului articol.

Articolul 57

În privința furnizării de servicii de transport între România și Comunitate, prevederile art. 56 vor fi înlocuite de următoarele:

1. Referitor la transportul maritim, părțile se obliga să aplice efectiv principiul accesului nerestricționat la piața și trafic, pe o bază comercială.
 - a) Prevederile de mai sus nu prejudiciază drepturile și obligațiile ce decurg din Codul de conduită al Națiunilor Unite privind conferințele de linie, așa cum sunt ele aplicate de una sau de alta dintre părțile contractante ale prezentului acord. Transportatorii de linie care nu participă la Conferința vor fi liberi să opereze în competiție cu cei din conferința atât timp cât ei aderă la principiul concurenței loiale, pe o bază comercială.
 - b) Părțile afirmă angajamentul lor la un climat de competiție liberă, ca fiind o trasatură esențială a comerțului cu mărfuri în vrac, solide și lichide.
2. În aplicarea principiilor paragrafului 1, părțile vor trebui:
 - a) să nu introducă clauze de împărțire a încărcăturii în viitoarele acorduri bilaterale cu țări terțe, decât în acele situații excepționale când companiile de transport de linie ale uneia sau alteia dintre părțile la prezentul acord nu ar avea alta posibilitate efectivă de a se ocupa de comerț spre și dinspre țara terță interesată;
 - b) să interzică aranjamentele de împărțire a încărcăturii în viitoarele acorduri bilaterale referitoare la comerțul cu mărfuri în vrac, solide și lichide;
 - c) să elimine, la intrarea în vigoare a prezentului acord, toate măsurile unilaterale, administrative, tehnice și alte obstacole care ar putea avea efecte restrictive sau discriminatorii asupra furnizării libere de servicii în transportul maritim internațional.
3. În vederea asigurării unei dezvoltări coordonate și a unei liberalizări progresive a transportului între părți, adaptat necesităților comerciale reciproce, condițiile accesului reciproc pe piața transportului aerian și a transportului terestru vor fi stabilite prin acorduri speciale de transport, negociate între părți după intrarea în vigoare a prezentului acord.
4. Înaintea încheierii acordurilor la care se referă pct. 3, părțile nu vor adopta nici o măsură și nu vor întreprinde nici o acțiune mai restrictivă sau discriminatorie în comparație cu situația existentă în ziua precedentă intrării în vigoare a acordului.
5. Pe durata perioadei de tranziție, România va adapta progresiv legislația sa, inclusiv regulile administrative, tehnice sau de alta natură, la legislația Comunității din domeniul transportului aerian sau terestru, în măsura în care aceasta servește scopurilor de liberalizare, de acces reciproc la piețele părților și facilitează circulația călătorilor și mărfurilor.

6. Pe măsura progresului comun în realizarea obiectivelor prezentului capitol, Consiliul de Asociere va examina căile de creare a condițiilor necesare pentru îmbunătățirea libertății de a furniza servicii de transport aerian și terestru.

Articolul 58

Prevederile art. 54 se vor aplica prevederilor cuprinse în prezentul capitol.

Capitolul 4 PREVEDERI GENERALE

Articolul 59

1. În aplicarea titlului IV al prezentului acord, nici o prevedere a acordului nu va împiedica părțile să aplice legile și reglementările proprii referitoare la intrarea, șederea, munca, condițiile de muncă, stabilirea persoanelor fizice și furnizarea de servicii, cu condiția ca, procedând astfel, ele să nu le aplice de o astfel de manieră încât să anuleze sau să slăbească beneficiile decurgând, pentru fiecare dintre părți, din condițiile unei prevederi specifice a acordului. Aceasta prevedere nu prejudiciază aplicarea art. 54.

2. Prevederile cap. II, III și IV ale titlului IV vor fi revazute prin decizia Consiliului de Asociere, în lumina rezultatelor negocierilor privind serviciile care se desfășoară în cadrul Rundei Uruguay și în special în scopul de a se asigura ca, în conformitate cu orice prevedere a prezentului acord, o parte acorda celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat în baza prevederilor unui viitor acord general privind comerțul și serviciile (G.A.T.S.).

3. Excluderea companiilor sau cetățenilor din Comunitate stabiliți în România conform prevederilor cap. II al titlului IV, de la acordarea, de către România, de ajutor public în domeniile serviciilor de educație publică, serviciilor de sănătate sau sociale și ale serviciilor culturale, pe durata perioadei de tranziție la care se referă art. 7, va trebui să fie considerată compatibilă cu prevederile titlului IV și cu regulile de concurență stipulate în titlul V.

Titlul V - PLATI, CAPITAL, CONCURENȚA ȘI ALTE PREVEDERI CU CARACTER ECONOMIC, ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI

Capitolul 1 PLATI CURENTE ȘI MISCAREA CAPITALULUI

Articolul 60

Părțile se obliga să autorizeze, în valută liber convertibilă, orice plată din contul curent al balanței de plăți, în măsura în care tranzacțiile referitoare la plăți se referă la circulația mărfurilor, serviciilor sau persoanelor între părți, care a fost liberalizată în conformitate cu prezentul acord.

Articolul 61

1. Cu privire la tranzacțiile din contul de capital din balanța de plăți, România și, respectiv, statele membre vor asigura, de la intrarea în vigoare a acordului, circulația liberă a capitalului legat de investițiile directe făcute în companii înființate conform legilor în vigoare în țara gazdă și de investițiile făcute conform prevederilor cap. II din titlul IV, și lichidarea sau repatrierea acestor investiții și a oricărui profit rezultat din acestea.

2. Indiferent de prevederile de mai sus, o astfel de circulație liberă, lichidare și repatriere vor fi asigurate până la sfârșitul primei etape prezentate în art. 7, pentru toate investițiile legate de stabilirea în România a cetățenilor din Comunitate ca persoane care desfășoară activități proprii, conform cap. II din titlul IV.

3. Fără a prejudicia prevederile paragrafului 1, statele membre, de la intrarea în vigoare a acordului, și România, de la sfârșitul celui de-al cincilea an următor intrării în vigoare a acordului, nu vor introduce noi restricții valutare la circulația de capital și la plățile curente aferente între rezidenți ai Comunității și ai României și nu vor face aranjamentele existente mai restrictive.

4. Părțile se vor consulta reciproc în scopul de a facilita circulația capitalului între Comunitate și România pentru a promova obiectivele prezentului acord.

Articolul 62

1. Pe durata primilor cinci ani următori datei intrării în vigoare a prezentului acord, părțile vor adopta măsuri care să permită crearea condițiilor necesare pentru aplicarea graduală, în viitor, a regulilor Comunității referitoare la libera circulație a capitalului.

2. Până la sfârșitul celui de-al cincilea an de la intrarea în vigoare a acordului, Consiliul de Asociere va examina căile care să facă posibilă aplicarea deplină a regulilor Comunității privind circulația capitalului.

Articolul 63

Cu referire la prevederile prezentului capitol și independent de prevederile art. 65, până la introducerea deplinei convertibilități a monedei României în sensul art. VIII al Fondului Monetar Internațional (F.M.I.), România poate aplica, în circumstanțe excepționale, restricții de schimb legate de acordarea sau preluarea de credite pe termen

scurt sau mediu, cu condiția ca aceste restricții să fie impuse României la acordarea de astfel de credite și să fie permise în conformitate cu statutul României în cadrul F.M.I.

România va aplica aceste restricții de o manieră nediscriminatorie. Ele se vor aplica astfel încât să perturbe cât mai puțin prezentul acord. România va informa prompt Consiliul de Asociere asupra introducerii unor astfel de măsuri și a oricăror modificări ale acestora.

Capitolul 2

CONCURENȚA ȘI ALTE PREVEDERI CU CARACTER ECONOMIC

Articolul 64

1. Sunt incompatibile cu buna funcționare a acordului, în măsura în care ele pot afecta comerțul între România și Comunitate:

(i) orice acorduri între întreprinderi, decizii ale asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate între întreprinderi având ca obiect sau efect prevenirea, restricționarea sau distorsionarea concurenței;

(ii) abuzul din partea uneia sau mai multor întreprinderi de a avea o poziție dominantă, pe teritoriul României sau al Comunității, în ansamblu, sau pe o parte substantială a acestuia;

(iii) orice ajutor public care distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției unor anumite mărfuri.

2. Orice practică contrară prezentului articol va fi examinată pe baza criteriilor care rezultă din aplicarea regulilor din art. 85, 86 și 92 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene.

3. Consiliul de Asociere va adopta, în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a acordului, regulile necesare pentru aplicarea paragrafelor 1 și 2.

4. a) În scopul aplicării prevederii paragrafului 1 pct. (iii), părțile recunosc că, în perioada primilor cinci ani după intrarea în vigoare a acordului, orice ajutor public acordat de România va fi evaluat luându-se în considerare faptul că România va fi considerată o regiune identică cu cele ale Comunității descrise în art. 92.3 lit. a) al Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene. Consiliul de Asociere va decide, ținând cont de situația economică din România, dacă perioada respectivă va fi extinsă pentru o nouă perioadă de cinci ani.

b) Fiecare parte va asigura transparența în domeniul ajutorului public, între altele, prin raportarea anuală către cealaltă parte a sumei totale și a distribuției ajutorului acordat și prin furnizarea, la cerere, de informații referitoare la schemele de ajutor. La cererea uneia dintre părți, va furniza informații privind anumite cazuri individuale de ajutor public.

5. Referitor la produsele menționate la cap. II și III ale titlului III: prevederile paragrafului 1 subparagraful (iii) nu se aplică; orice practică contrară paragrafului 1 subparagraful (i) va fi evaluată conform criteriilor stabilite de Comunitate în baza art. 42 și 43 ale Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene și în special a celor stabilite prin Reglementarea Consiliului nr. 26/1962.

6. Dacă România sau Comunitatea considera că o anumită practică este incompatibilă cu prevederile paragrafului 1 și:

- nu este conformă cu regulile menționate în paragraful 3, sau

- în absența unor asemenea reguli și dacă asemenea practici cauzează sau amenință să cauzeze prejudicii serioase intereselor celeilalte părți sau pagube materiale industriei sale naționale, inclusiv industriei serviciilor, ea poate adopta măsuri adecvate după consultări în cadrul Consiliului de Asociere sau după 30 de zile lucrătoare de la solicitarea unor astfel de consultări.

În cazul unor practici incompatibile cu paragraful 1 subparagraful (iii) al prezentului articol, asemenea măsuri adecvate vor fi adoptate acolo unde se aplică Acordul general pentru tarife vamale și comerț, numai în conformitate cu procedurile și în condițiile stipulate de Acordul general pentru tarife vamale și comerț și de orice alte instrumente relevante, negociate sub auspiciile sale care sunt aplicabile între părți.

7. Indiferent de orice alte prevederi contrare adoptate în conformitate cu paragraful 3, părțile vor schimba informații luând în considerare limitările impuse de cerințele păstrării secretului profesional și de afaceri.

8. Acest articol nu se va aplica produselor care intra sub incidența Tratatului de instituire a Comunității Europene a Carbului și Otelului care formează obiectul Protocolului nr. 2.

Articolul 65

1. Părțile se vor strădui să evite impunerea de măsuri restrictive, inclusiv măsuri la import pentru scopurile balanței de plăți. În situația introducerii lor, partea care a procedat astfel va prezenta celeilalte părți un calendar al eliminării acestor măsuri.

2. Dacă România sau unul sau mai multe state membre se afla în serioase dificultăți ale balanței de plăți sau exista o amenințare iminentă a unei astfel de situații, România sau Comunitatea, după caz, pot adopta, în conformitate cu condițiile prevăzute în Acordul general pentru tarife vamale și comerț, măsuri restrictive, inclusiv

măsuri referitoare la import, care vor avea o durată limitată și care nu vor depăși ceea ce este necesar în vederea remedierii situației balanței de plăți. România sau Comunitatea, după caz, vor informa cealaltă parte despre aceasta.

3. Orice măsuri restrictive nu se vor aplica transferurilor legate de investiții și în special de repatrierea sumelor investite sau reinvestite sau de orice alt fel de venituri care rezultă din acestea.

Articolul 66

În privința întreprinderilor publice și a întreprinderilor cărora le-au fost acordate drepturi speciale sau exclusive, Consiliul de Asociere va asigura ca, începând cu cel de-al treilea an de la data intrării în vigoare a acordului, principiile Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene, îndeosebi art. 90 și principiile Documentului final din aprilie 1990 al reuniunii de la Bonn a Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa (în special prevederile referitoare la libertatea de decizie a antreprenorilor) vor fi aplicate în operarea prezentului acord.

Articolul 67

1. România va continua să îmbunătățească protecția drepturilor de proprietate intelectuală, industrială și comercială, în scopul de a asigura, până la sfârșitul celui de-al cincilea an de la intrarea în vigoare a acordului, un nivel de protecție similar cu cel existent în Comunitate, inclusiv mijloace comparabile de aplicare a acestor drepturi.

2. În același interval de timp, România va solicita să adere la Convenția de la Munchen privind acordarea patentelor europene din 5 octombrie 1973. România va adera, de asemenea, la celelalte convenții multilaterale referitoare la drepturile de proprietate intelectuală, industrială și comercială (menționate în paragraful 1 al anexei nr. XIX), la care statele membre sunt părți sau pe care statele membre le aplica "de facto".

3. După intrarea în vigoare a prezentului acord, România va acorda un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat oricărei țări terțe în baza unui acord bilateral.

Articolul 68

1. Părțile considera ca deschiderea de licitații pentru contracte publice pe baza principiilor nediscriminatorii și reciprocității, îndeosebi în contextul G.A.T.T., constituie un obiectiv dezirabil.

2. Companiilor din România, așa cum sunt ele definite în art. 49 al prezentului acord, li se va permite accesul la procedurile de adjudecare a contractelor în Comunitate în conformitate cu regulile de procedura din Comunitate, acordându-li-se un tratament nu mai puțin favorabil decât cel aplicat companiilor din Comunitate, de la intrarea în vigoare a acordului.

Companiilor din Comunitate, așa cum sunt ele definite în art. 49 al prezentului acord, li se va permite accesul la procedurile de adjudecare a contractelor publice, în România, sub un tratament nu mai puțin favorabil decât cel aplicat companiilor din România, cel mai târziu până la sfârșitul perioadei de tranziție prevăzute în art. 7.

Companiile din Comunitate stabilite în România în conformitate cu prevederile cap. II al titlului IV, sub forma filialelor, așa cum sunt ele descrise în art. 45 și în art. 55, vor avea acces, de la data intrării în vigoare a prezentului acord, la procedurile de adjudecare a contractelor sub un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat companiilor din România. Companiilor din Comunitate stabilite în România sub forma sucursalelor sau reprezentanțelor, așa cum sunt ele descrise în art. 45, li se va acorda un asemenea tratament, cel mai târziu la sfârșitul perioadei de tranziție prevăzute în art. 7.

Consiliul de Asociere va examina periodic posibilitatea ca România să introducă accesul la procedurile de adjudecare în România pentru toate companiile din Comunitate, înainte de sfârșitul perioadei de tranziție.

3. Referitor la dreptul de stabilire, operațiuni, furnizare de servicii între România și Comunitate, ca și la angajarea și circulația forței de muncă legate de îndeplinirea contractelor publice, vor fi aplicabile prevederile art. 38-59.

Capitolul 3 **ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI**

Articolul 69

Părțile recunosc ca o condiție importantă a integrării economice a României în Comunitate este armonizarea legislației prezente și viitoare a României cu cea a Comunității. România se va strădui să asigure ca legislația sa să devină, gradual, compatibilă cu cea a Comunității.

Articolul 70

Armonizarea legislației se va extinde în special în următoarele domenii: legea vamală, legea societăților, legea bancară, conturile și taxele societăților, proprietatea intelectuală, protecția forței de muncă și a locurilor de muncă, securitatea socială, serviciile financiare, regulile de concurență, protecția sănătății și vieții oamenilor, animalelor și plantelor, protecția consumatorilor, impozitarea indirectă, standardele și normele tehnice, legile și reglementările în domeniul nuclear, transport și mediu.

Articolul 71

Comunitatea va furniza României asistența tehnică pentru aplicarea acestor măsuri, care poate include, printre altele:

- schimb de experți;
- furnizarea ultimelor informații, îndeosebi asupra legislației relevante;
- organizarea de seminarii;
- activități de formare;
- ajutor pentru traducerea legislației din Comunitate, în sectoarele relevante.

Titlul VI - COOPERAREA ECONOMICĂ

Articolul 72

1. Comunitatea și România vor stabili relații de cooperare economică menite să contribuie la dezvoltarea României și la creșterea potențialului său. O astfel de cooperare va întări legăturile economice existente, pe cea mai largă bază posibilă, în beneficiul ambelor părți.
2. Politicile și celelalte măsuri vor fi destinate să producă dezvoltarea economică și socială a României și se vor ghida după principiul dezvoltării durabile. Aceste politici trebuie să cuprindă, de la început, totalitatea considerentelor de mediu și să fie corelate cu cerințele unei dezvoltări sociale armonioase.
3. În acest scop, cooperarea trebuie să se concentreze, în special, asupra politicilor și măsurilor legate de industrie, inclusiv de sectorul minier, investiții, agricultură, energie, transport, dezvoltare regională și turism.
4. Se va acorda o atenție specială măsurilor capabile să stimuleze cooperarea dintre țările Europei Centrale și de Est, în scopul unei dezvoltări armonioase în zona.

Articolul 73

Cooperarea industrială

1. Cooperarea va fi menită să promoveze, în special, următoarele:
 - cooperarea industrială între agenții economici ai ambelor părți, având ca principal obiectiv întărirea sectorului privat;
 - participarea Comunității la eforturile României de modernizare și restructurare a industriei sale, atât în sectorul public cât și în cel privat, ceea ce va face efectivă tranziția de la sistemul centralizării planificate la economia de piață, în condiții care să asigure protejarea mediului înconjurător;
 - restructurarea unor sectoare specifice;
 - înființarea de noi întreprinderi în zone care oferă potențial de creștere;
 - transferul de tehnologie și know-how.
2. Inițiativele de cooperare industrială vor lua în considerare prioritățile stabilite de România. Inițiativele trebuie să urmărească, în special, crearea unui cadru propice pentru întreprinderi, îmbunătățirea know-how-ului în domeniul managementului și promovarea transparenței în privința piețelor și a condițiilor pentru întreprinderi și vor cuprinde asistența tehnică, atunci când este cazul.

Articolul 74

Promovarea și protecția investițiilor

1. Cooperarea va fi menită să creeze un climat favorabil pentru investițiile particulare, atât din țara cât și din străinătate, ceea ce este esențial pentru reconstrucția economică și industrială în România.
2. Obiectivele speciale ale cooperării vor fi:
 - pentru România, stabilirea și îmbunătățirea cadrului legal care favorizează și protejează investițiile;
 - încheierea de către România și statele membre, de acorduri de promovare și protejare a investițiilor;
 - punerea în aplicare a unor aranjamente propice transferului de capital;
 - crearea unei mai bune protecții a investițiilor;
 - continuarea abrogării actelor normative învechite și îmbunătățirea infrastructurii economice;
 - schimbul de informații asupra oportunităților de investiții sub forma de târguri comerciale, expoziții, săptămâni comerciale și al altor asemenea acțiuni.

Articolul 75

Standardele agroindustriale și aprecierea conformității

1. Părțile vor coopera în scopul de a reduce diferențele în domeniul procedurilor privind standardizarea și aprecierea conformității.
2. În acest scop, cooperarea va urmări:
 - promovarea alinierii României la reglementările tehnice comunitare și la standardele europene privind calitatea produselor alimentare de origine industrială și agricolă;
 - promovarea utilizării reglementărilor tehnice comunitare, a standardelor europene și a procedurilor de apreciere a conformității;
 - încheierea, atunci când este cazul, de acorduri privind recunoașterea reciprocă în aceste domenii;

- încurajarea participării active și regulate a României la lucrările organizațiilor specializate (C.E.N., C.E.N.E.L.E.C., E.T.S.I., E.O.T.C.).

3. Comunitatea va acorda asistența tehnică României, după caz.

Articolul 76

Cooperarea în știință și tehnologie

1. Părțile vor promova cooperarea în activități de cercetare și dezvoltare tehnologică. Ele vor acorda o atenție specială următoarelor:

- schimbului de informații științifice și tehnice, inclusiv informații privind politicile și activitățile științifice și tehnologice ale fiecăreia dintre părți;
- organizării de reuniuni științifice comune (seminarii și ateliere);
- activităților comune de cercetare și dezvoltare menite să încurajeze progresul științific și transferul de tehnologie și know-how;
- activităților de pregătire profesională și programe de mobilitate pentru cercetătorii și specialiștii ambelor părți;
- dezvoltării unei atmosfere propice cercetării și aplicării de tehnologii noi și protecției corespunzătoare a proprietății intelectuale asupra rezultatelor cercetării;
- participării României la programele comunitare în conformitate cu paragraful 3. Va fi acordată asistența tehnică, după caz.

2. Consiliul de Asociere va stabili procedurile adecvate pentru dezvoltarea cooperării.

3. Cooperarea în cadrul programului comunitar în domeniul cercetării și al dezvoltării tehnologice va fi pusă în practică pe baza unor aranjamente specifice care urmează să fi negociate și încheiate conform procedurilor legale ale fiecăreia dintre părți.

Articolul 77

Învățământ și pregătire profesională

1. Părțile vor coopera, în scopul de a ridica nivelul general de educație și calificare profesională în România, atât în sectorul public cât și în cel privat, luând în considerare prioritățile României. Cadrul instituțional și planurile de cooperare urmează să fi stabilite (începând cu Fundația Europeană pentru Pregătire Profesională, atunci când aceasta va fi înființată, și programul TEMPUS). Participarea României la alte programe comunitare ar putea fi luată, de asemenea, în considerare în acest context.

2. Cooperarea se va concentra, în special, asupra următoarelor domenii:

- reforma sistemului de învățământ și pregătire profesională în România;
- pregătirea inițială, pregătirea la locul de muncă și recalificarea, inclusiv a directorilor și a funcționarilor superiori civili, atât în sectorul public cât și în cel privat, în special în domenii prioritare, care urmează să fi stabilite;
- cooperarea între universități, cooperarea între universități și firme și mobilitatea pentru profesori, studenți, administratori și tineret;
- promovarea predării în domeniul studiilor europene, în cadrul unor instituții adecvate;
- recunoașterea reciprocă a perioadelor de studii și a diplomelor;
- predarea limbilor comunitare;
- pregătirea translatorilor și interpreților și promovarea utilizării normelor lingvistice și a terminologiei comunitare și dezvoltarea unei infrastructuri corespunzătoare pentru traducerea din limba română în limbile comunitare;
- dezvoltarea învățământului de la distanță și a noilor tehnologii de pregătire;
- acordarea de burse de studii;
- asigurarea materialelor și echipamentelor pentru pregătire.

Pentru a promova integrarea României la nivelul instituțiilor comunitare de învățământ și cercetare, așa cum se prevede în art. 76, Comunitatea va lua măsurile corespunzătoare pentru a facilita cooperarea României cu instituțiile europene pertinente. Aceasta poate cuprinde participarea României la activitățile acestor instituții, precum și înființarea de filiale ale acestora în România. Obiectivele instituțiilor menționate mai sus trebuie să se concentreze asupra pregătirii profesorilor, specialiștilor și funcționarilor publici care urmează să fi implicați în procesul de integrare și cooperare europeană cu instituțiile comunitare.

Articolul 78

Agricultura și sectorul agroindustrial

1. Cooperarea în acest domeniu va avea drept scop modernizarea, restructurarea și privatizarea agriculturii și sectorului agroindustrial din România. Se vor depune eforturi mai ales pentru:

- dezvoltarea fermelor particulare, a canalelor de distribuție, a metodelor de depozitare, a marketingului și managementului etc.;
- modernizarea infrastructurii rurale (transport, aprovizionarea cu apă, telecomunicații);
- îmbunătățirea planificării utilizării terenului agricol, inclusiv planificarea urbană și în construcții;
- îmbunătățirea productivității, calității și eficienței prin utilizarea unor metode și produse adecvate;
- asigurarea pregătirii și îndrumării în utilizarea metodelor de producție antipoluante;

- promovarea complementarității în agricultura;
- promovarea schimbului de know-how, în special între sectoarele particulare din cadrul Comunității și României;
- dezvoltarea și modernizarea firmelor de prelucrare și a tehnicilor lor de marketing;
- dezvoltarea cooperării în domeniul sănătății animalelor, al sănătății produselor alimentare agricole (inclusiv ionizarea), al sănătății plantelor, în scopul de a se realiza armonizarea graduală cu standardele comunitare, prin asistența în domeniul pregătirii cadrelor și al organizării controlului;
- stabilirea și promovarea cooperării efective în privința sistemelor informaționale în agricultura;
- dezvoltarea și promovarea cooperării efective în privința sistemelor de asigurare a calității, compatibile cu modelele comunitare;
- schimbul de informații în privința politicii agricole și legislației;
- acordarea de asistență tehnică și transferul de know-how către România în privința sistemului de aprovizionare cu lapte a școlilor.

2. Pentru alte scopuri, Comunitatea va acorda asistența tehnică, după cum va fi cazul.

Articolul 79

Energia

1. În contextul principiilor economiei de piață și al Cartei Europene a Energiei, părțile vor coopera pentru dezvoltarea integrării treptate a piețelor energiei în Europa.

2. Cooperarea va include, printre altele, asistența tehnică, atunci când este cazul, în următoarele domenii:

- formularea și planificarea politicii energetice;
- managementul și pregătirea profesională pentru sectorul energetic;
- promovarea economisirii energiei și a eficienței energetice;
- dezvoltarea resurselor de energie;
- îmbunătățirea distribuției, precum și îmbunătățirea și diversificarea aprovizionării;
- impactul ecologic al producției și consumului de energie;
- sectorul energiei nucleare;
- deschiderea într-o mai mare măsură a pieței energiei, inclusiv facilitarea tranzitului de gaz și electricitate;
- sectoarele de electricitate și gaz, inclusiv analiza posibilității de interconectare a rețelelor de aprovizionare;
- modernizarea infrastructurilor energetice;
- formularea condițiilor-cadru pentru cooperarea dintre întreprinderile din acest sector, ceea ce ar putea cuprinde încurajarea societăților mixte;
- transferul de tehnologie și know-how, care poate cuprinde, dacă este cazul, promovarea și comercializarea de tehnologii energetice eficiente.

Articolul 80

Cooperare în sectorul nuclear

1. Scopul cooperării este asigurarea unei utilizări în condiții de securitate a energiei nucleare.

2. Cooperarea va acoperi, în principal, următoarele subiecte:

- măsuri industriale pentru siguranța în funcționare a centralelor nucleare românești;
- perfecționarea profesională a personalului de conducere și a altor categorii de personal care lucrează cu instalațiile nucleare;
- perfecționarea legilor și reglementărilor române privind securitatea nucleară și întărirea rolului autorităților de supraveghere și creșterea resurselor lor;
- securitatea nucleară, pregătirea și conducerea în situații de urgență nucleară;
- protecția împotriva radiațiilor, inclusiv controlul radiațiilor din mediul înconjurător;
- probleme legate de ciclul combustibilului și securitatea materialelor nucleare;
- gospodărirea deșeurilor radioactive;
- retragerea autorizației și demontarea instalațiilor nucleare;
- decontaminarea.

3. Cooperarea va cuprinde schimbul de informații și experiența și activități de cercetare-dezvoltare în conformitate cu art. 76.

Articolul 81

Mediul înconjurător

1. Părțile vor dezvolta și întări cooperarea în domeniul mediului înconjurător și al sănătății oamenilor, pe care ele o considera a fi o prioritate.

2. Cooperarea va avea drept scop combaterea deteriorării mediului înconjurător și în special:

- controlul efectiv al nivelurilor de poluare; sistemul de informații privind starea mediului înconjurător;
- combaterea locală, regională și transfrontiera a poluării aerului și a apei;
- restaurarea ecologică;

- producția și utilizarea de energie în mod durabil, eficient și efectiv din punct de vedere al mediului înconjurător; securitatea uzinelor industriale;
- clasificarea și manipularea în condiții de siguranță a produselor chimice;
- calitatea apei, în special a apelor care traversează frontiera (Dunarea, Marea Neagră);
- reducerea cantității de deșeuri, reciclarea și eliminarea lor în condiții de siguranță, aplicarea Convenției de la Basel;
- impactul ecologic al agriculturii, eroziunii solului și al poluării chimice;
- protejarea pădurilor;
- conservarea biodiversității;
- planificarea utilizării pământului, inclusiv planificarea urbana și în construcții;
- utilizarea instrumentelor economice și fiscale;
- schimbarea climatului global;
- instruirea și atenționarea în privința problemelor mediului.

3. Cooperarea se va desfășura, în special, prin:

- schimbul de informații și de experți, inclusiv informații și experți în domeniul transferului de tehnologii curate și al utilizării sigure și sanatoase, din punct de vedere al mediului, a biotehnologiilor;
- programe de pregătire profesională;
- activități comune de cercetare;
- armonizarea legilor (standarde comunitare);
- cooperarea la nivel regional (inclusiv cooperarea în cadrul Agenției Europene a Mediului când va fi creată de Comunitate) și la nivel internațional;
- dezvoltarea de strategii, în special în legătură cu problemele globale și de clima;
- studii privind impactul ecologic.

Articolul 82

Gospodărirea apelor

Părțile vor dezvolta cooperarea în diverse domenii privind gospodărirea apelor, în special în ceea ce privește:

- utilizarea cu grijă față de mediu a apei cursurilor transfrontiera și a râurilor și lacurilor care traversează frontierele;
- armonizarea reglementărilor privind gospodărirea apelor și mijloacele de reglementare tehnica a apei (directive, limite, standarde, normative, logistica);
- modernizarea cercetării și dezvoltării (R and D) și a bazei științifice a gospodării apelor.

Articolul 83

Transportul

1. Părțile vor dezvolta și întări cooperarea dintre ele, astfel încât să dea posibilitatea României să:

- restructureze și să modernizeze transportul;
- îmbunătățească circulația pasagerilor și a mărfurilor și accesul la piața transporturilor, prin înlăturarea obstacolelor administrative, tehnice și de altă natură;
- faciliteze tranzitul comunitar prin România, pe cai rutiere, feroviare, pe cai navigabile interioare și transportul combinat;
- realizeze funcționarea unor standarde comparabile cu cele comunitare.

2. Cooperarea va cuprinde în special, următoarele:

- programe de pregătire economică, juridică și tehnică;
- furnizarea de asistență tehnică, consultanță și schimbul de informații;
- furnizarea mijloacelor de dezvoltare a infrastructurii de transport în România.

3. Cooperarea va cuprinde următoarele domenii prioritare:

- construcția și modernizarea transportului rutier, inclusiv ușurarea treptată a condițiilor de tranzit;
- administrarea căilor ferate și a aeroporturilor, inclusiv cooperarea dintre autoritățile naționale corespunzătoare;
- modernizarea principalelor rute de interes comun și a legăturilor transeuropene, a infrastructurii rutiere, a celei de navigație interioară, feroviare, portuare și aeroportuare;
- planificarea utilizării terenului, inclusiv planificarea urbana și a construcțiilor legate de transporturi;
- modernizarea echipamentului tehnic pentru a corespunde standardelor comunitare, în special, în domeniile transportului rutier și feroviar, al transportului multimodal și al transbordării;
- elaborarea unor politici consecvente în domeniul transporturilor, compatibile cu cele aplicate în Comunitate;
- promovarea programelor comune tehnologice și de cercetare, în conformitate cu art. 76.

Articolul 84

Telecomunicații, servicii poștale și transmisiuni

1. Părțile vor extinde și întări cooperarea în acest domeniu și, în acest scop, vor iniția, cu prioritate, următoarele acțiuni:

- schimbul de informații în privința politicilor din domeniul telecomunicațiilor, serviciilor poștale și transmisiunilor;

- schimbul de informații tehnice și de alta natura și organizarea de seminarii, ateliere și conferințe pentru experții ambelor părți;
- efectuarea de acțiuni de pregătire profesională și de îndrumare;
- efectuarea de transferuri de tehnologie;
- crearea de organisme adecvate pentru ambele părți care să elaboreze proiecte comune;
- promovarea standardelor europene, a sistemelor de certificare și a abordării reglementărilor;
- promovarea noilor facilități în domeniul comunicațiilor serviciilor și instalațiilor, în special a celor cu aplicabilitate comercială.

2. Aceste activități se vor concentra asupra următoarelor domenii prioritare:

- modernizarea rețelei de telecomunicații din România și integrarea sa în rețelele europene și mondiale;
- cooperarea în cadrul structurilor europene de standardizare;
- integrarea în sistemul transeuropean; aspectele juridice și de reglementare în domeniul telecomunicațiilor;
- administrarea telecomunicațiilor și a serviciilor poștale și de transmisiuni în noul climat economic; structuri organizatorice, strategii și planificare, principii privind achizițiile;
- planificarea utilizării terenului, inclusiv planificarea urbana și în construcții;
- modernizarea serviciilor poștale și de transmisiuni ale României, inclusiv aspectele juridice și de reglementare.

Articolul 85

Servicii bancare, de asigurări și alte servicii financiare și cooperarea în domeniul expertizei

1. Părțile vor coopera cu scopul de a stabili și dezvolta un cadru propice pentru încurajarea sectoarelor de servicii bancare, de asigurări și financiare în România.

a) Cooperarea se va concentra asupra:

- adoptării unui sistem contabil cu standardele europene;
- întaririi și restructurării sistemului bancar și financiar;
- îmbunătățirii dirijării și reglementării serviciilor bancare și financiare;
- pregătirii glosarelor de tehnologii;
- schimbului de informații privind legile în vigoare sau în curs de pregătire.

b) În acest scop, cooperarea va cuprinde prevederi legate de asistența tehnică și pregătirea profesională.

2. Părțile vor coopera cu scopul de a dezvolta în România sisteme eficiente de expertiza, bazate pe metode și proceduri comunitare standard.

Articolul 86

Politica monetară

La cererea autorităților române, Comunitatea va acorda asistența tehnică menită să sprijine eforturile României de a introduce convertibilitatea deplină a leului și armonizarea treptată a politicilor sale cu cele ale Sistemului Monetar European. Aceasta va cuprinde schimbul de informații privind principiile și modul de funcționare a Sistemului Monetar European.

Articolul 87

Spalarea banilor

1. Părțile vor crea cadrul cooperării menite să prevină utilizarea sistemelor lor financiare în scopul spălării cistigurilor provenite din activități criminale în general și din traficul de droguri în special.

2. Cooperarea în acest domeniu va cuprinde asistența administrativă și tehnică menită să stabilească standardele adecvate împotriva spălării banilor, echivalente cu cele adoptate de către Comunitate și de către forurile internaționale în acest domeniu, inclusiv de către Forța de Acțiune în Scopuri Financiare (FATF).

Articolul 88

Dezvoltarea regională

1. Părțile vor întări cooperarea dintre ele în domeniul dezvoltării regionale și al planificării utilizării terenului.

2. În acest scop, pot fi întreprinse oricare dintre următoarele măsuri:

- schimbul de informații de către autoritățile naționale, regionale sau locale privind politica regională și de planificare a utilizării terenului și, dacă este cazul, acordarea de asistență României pentru formularea unei asemenea politici;
- acțiuni comune întreprinse de către autoritățile regionale și locale în domeniul dezvoltării economice;
- schimbul de vizite pentru explorarea posibilităților de cooperare și asistență;
- schimbul de funcționari civili sau experți;
- acordarea de asistență tehnică, cu accent special pe dezvoltarea zonelor dezavantajate;
- stabilirea de programe pentru schimbul de informații și experiența, prin metode care cuprind și seminariile.

Articolul 89

Cooperarea în domeniul social

1. În privința sănătății și siguranței, părțile vor dezvolta cooperarea dintre ele cu scopul de a îmbunătăți nivelul de protecție a sănătății și securității muncitorilor, luând ca punct de referință nivelul de protecție existent în Comunitate. Cooperarea va cuprinde, în special, următoarele:

- acordarea de asistență tehnică;
- schimburi de experți;
- cooperarea dintre firme;
- operațiuni de informare și pregătire profesională;
- cooperarea în domeniul sănătății publice.

2. În ceea ce privește ocuparea locurilor de muncă, cooperarea dintre părți se va concentra, mai ales, asupra:

- organizării pieței muncii;
- modernizării serviciilor de plasare și de îndrumare a carierei;
- planificării și aplicării programelor de restructurare regională;
- încurajării creării de locuri de muncă pe plan local.

Cooperarea în aceste domenii va îmbracă forma studiilor, furnizării de servicii de către experți și a informării și pregătirii profesionale.

3. În privința securității sociale, cooperarea dintre părți va încerca să adapteze sistemul românesc de securitate socială la noua situație economică și socială, în primul rând, prin furnizarea de servicii de către experți, de informații și pregătire profesională.

Articolul 90

Turismul

Părțile vor intensifica și dezvolta cooperarea dintre ele, care va cuprinde:

- facilitarea comerțului turistic și încurajarea schimburilor turistice între tineri;
- sporirea fluxului de informații prin rețeaua internațională, bazele de date etc.;
- transferul de know-how prin pregătire profesională, schimburi și seminarii;
- studierea oportunităților pentru operațiuni comune (proiecte peste frontieră, înfrățiri de orașe etc.);
- participarea României la organizații turistice europene corespunzătoare;
- armonizarea sistemelor statistice și a regulilor privind turismul;
- schimbul de știri și asigurarea unor schimburi corespunzătoare de informații privind problemele majore de interes comun, care afectează sectorul turistic;
- asistența tehnică pentru dezvoltarea comercială a infrastructurii de sprijinire a sectorului turistic.

Articolul 91

Întreprinderile mici și mijlocii

1. Părțile vor urmări dezvoltarea și întărirea întreprinderilor mici și mijlocii și cooperarea dintre acest gen de întreprinderi din România și din Comunitate.

2. Ele vor încuraja schimbul de informații și know-how în următoarele domenii:

- crearea condițiilor de ordin juridic, administrativ, tehnic, fiscal și financiar, necesare pentru înființarea și extinderea întreprinderilor mici și mijlocii și pentru cooperarea peste frontieră;
- acordarea de servicii specializate solicitate de către întreprinderile mici și mijlocii (pregătirea personalului de conducere, contabilitate, marketing, controlul calității etc.) și întărirea agenților care acordă asemenea servicii;
- stabilirea unor legături adecvate cu agenții comunitare în vederea îmbunătățirii fluxului de informații către întreprinderile mici și mijlocii și promovarea cooperării peste frontiere (de exemplu: Rețeaua de Cooperare și Afaceri (BC-NET), Centrele Euro-Info, conferințe etc.).

3. Cooperarea va cuprinde acordarea de asistență tehnică, în special pentru stabilirea unui sprijin instituțional adecvat pentru întreprinderile mici și mijlocii, la nivel național și regional, în domeniul serviciilor financiare, educaționale, de îndrumare, tehnologice și de marketing.

Articolul 92

Informații și comunicații

România și Comunitatea vor lua măsurile adecvate pentru stimularea unui schimb reciproc efectiv de informații. Se va acorda prioritate programelor menite să pună la dispoziția publicului larg informațiile de bază privind Comunitatea, și cercurile de specialiști din România, informații mai specializate inclusiv, când este posibil, accesul la bazele de date comunitare.

Articolul 93

Protecția consumatorului

1. Părțile vor coopera în vederea realizării compatibilității depline dintre sistemele de protecție a consumatorului din România și din Comunitate.

2. În acest scop, cooperarea va cuprinde, în limita posibilităților existente:

- schimbul de informații și de experți;
- accesul la bazele de date comunitare;

- acțiuni de pregătire profesională și asistența tehnică.

Articolul 94

Vama

1. Scopul cooperării va fi garantarea concordanței cu toate prevederile programate spre adoptare în legătură cu comerțul și comerțul loial și realizarea armonizării sistemului vamal al României cu cel comunitar, ajutând astfel ușurarea pasilor spre liberalizarea prevăzută în acest acord.

2. Cooperarea va cuprinde, în special, următoarele:

- schimbul de informații;
- introducerea unui document administrativ unic și a Nomenclaturii combinate;
- interconectarea dintre sistemele de tranzit ale României și ale Comunității;
- simplificarea controlului și a formalităților legate de transportul de mărfuri;
- organizarea de seminarii și plasamente pentru cursanți.

După caz, se va acorda asistența tehnică.

3. Fără a prejudicia cooperarea viitoare prevăzută în acest acord și, în special, în art. 97, asistența reciprocă dintre autoritățile administrative în problemele vamale ale părților se va desfășura în conformitate cu prevederile Protocolului nr. 6.

Articolul 95

Cooperarea statistică

1. Cooperarea în acest domeniu va avea drept scop dezvoltarea unui sistem statistic eficient, capabil să asigure, în mod rapid și la timp, date statistice demne de încredere, necesare pentru a sprijini și îndrumă procesul de reforma economică și a contribui la dezvoltarea întreprinderilor private în România.

2. Părțile vor coopera, în special, pentru:

- întărirea aparatului statistic în România;
- realizarea armonizării cu metodele, standardele și clasificările internaționale (și în special comunitare);
- punerea la dispoziție a datelor necesare menținerii și îndrumării reformei economice și sociale;
- punerea la dispoziția agenților economici din sectorul particular a unor date macro- și microeconomice corespunzătoare;
- garantarea confidențialității datelor;
- schimbul de informații statistice;
- crearea bazelor de date.

3. Se va acorda asistența tehnică de către Comunitate în mod adecvat.

Articolul 96

Probleme economice

1. România și Comunitatea vor facilita procesul de reforma economică și integrare, cooperind în vederea îmbunătățirii înțelegerii aspectelor fundamentale ale economiilor lor respective și a creării și aplicării politicii economice în economiile de piață.

2. Pentru aceste scopuri, România și Comunitatea vor:

- schimba informații asupra realizărilor și perspectivelor macroeconomice și asupra strategiilor de dezvoltare;
- analiza în comun problemele economice de interes reciproc, inclusiv crearea cadrului politicii economice și a instrumentelor pentru implementarea acesteia;
- incuraja cooperarea largită dintre economistii și personalul de conducere din România și din Comunitate, prin Programul de acțiune pentru cooperarea în domeniul economic (ACE), în vederea accelerării transferului de know-how pentru a schita politicile economice și pentru a asigura larga raspindire a rezultatelor cercetării legate de politica.

Articolul 97

Drogurile

1. Cooperarea este menită, în special, să sporească eficiența politicilor și măsurilor adoptate împotriva aprovizionării și traficului ilicit de narcotice și de substanțe psihotrope și să reducă abuzul de aceste produse.

2. Părțile vor conveni asupra metodelor de cooperare necesare pentru atingerea acestor obiective, inclusiv a modalităților de aplicare a acțiunilor comune. Acțiunile lor vor fi bazate pe consultări și coordonare strinsă asupra obiectivelor și politicilor de măsuri în domeniile vizate în paragraful 1.

3. Cooperarea dintre părți va cuprinde asistența tehnică și administrativă, care ar putea viza, în special următoarele domenii:

- elaborarea și implementarea legislației naționale;
- crearea de instituții și centre de informare și de centre sociale și de sănătate;
- pregătirea personalului și cercetare;
- prevenirea deturnării substanțelor precursoră și a altor substanțe chimice utilizate în scopul producerii ilicite a medicamentelor sau a substanțelor psihotrope.

Cooperarea în acest domeniu va cuprinde asistența administrativă și tehnica în scopul stabilirii unor standarde adecvate împotriva utilizării gresite a produselor în cauza, echivalente cu cele adoptate de către Comunitate și alte organisme internaționale pertinente, în special Forta de Acțiune în Scop Chimic (C.A.T.F.).

Părțile pot conveni asupra includerii și a altor domenii.

Articolul 98

Administrația publică

Părțile vor promova cooperarea dintre autoritățile administrației publice, inclusiv inițierea în programe de schimb, în vederea îmbunătățirii cunoașterii reciproce a structurilor și funcționarii sistemelor lor respective.

Titlul VII - COOPERAREA CULTURALĂ

Articolul 99

1. Luând în considerare Declarația Solemnă privind Uniunea Europeană, părțile se obliga să promoveze, încurajeze și faciliteze cooperarea culturală. După caz, programele comunitare de cooperare culturală sau cele ale unui sau mai multor state membre pot fi extinse României și pot fi întreprinse și alte activități de interes pentru ambele părți.

Aceasta cooperare poate acoperi mai ales:

- schimbul necomercial de opere de artă și artiști;
- traduceri literare;
- conservarea și restaurarea monumentelor și așezărilor (moștenire arhitectonică și culturală);
- pregătirea celor care se ocupa cu problemele culturale;
- organizarea de evenimente culturale de orientare europeană;
- răsindirea realizărilor culturale deosebite, inclusiv pregătirea specialiștilor români în acest domeniu.

2. Părțile vor coopera în promovarea industriei audiovizualului în Europa. Sectorul audiovizualului în România ar putea participa mai ales la activități organizate de Comunitate în cadrul programului MEDIA conform procedurilor stabilite de către organismele însărcinate cu conducerea fiecărei activități și în conformitate cu prevederile Hotărârii Consiliului Comunităților Europene din 21 decembrie 1990, care stabilesc programul. Comunitatea va încuraja participarea sectorului audiovizualului din România la programele EUREKA corespunzătoare.

Părțile își vor coordona și, după caz, armoniza politicile lor referitoare la reglementările în domeniul transmisiunilor peste frontiere, al normelor tehnice privind audiovizualul și al promovării tehnologiei audiovizuale europene.

Cooperarea ar putea cuprinde, printre altele, schimbul de programe, burse și facilități pentru pregătirea ziaristilor și a altor profesioniști în domeniul mass-media.

Titlul VIII - COOPERAREA FINANCIARĂ

Articolul 100

În vederea realizării obiectivelor acestui acord și în conformitate cu art. 101, 102, 104 și 105, fără a prejudicia art. 103, România va beneficia de asistența financiară temporară din partea Comunității, sub forma de donații și împrumuturi, inclusiv împrumuturi de la Banca Europeană de Investiții, conform prevederilor art. 18 al Statutului Băncii, pentru accelerarea transformării economice a României și pentru a ajuta România să facă față consecințelor economice și sociale ale reajustării structurale.

Articolul 101

Aceasta asistență financiară va fi acoperită:

- fie în cadrul operațiunii PHARE prevăzută în Reglementarea Consiliului C.E.E. nr. 3906/1989, așa cum a fost modificată, pe baza multianuala sau într-un nou cadru financiar multianual stabilit de către Comunitate în urma consultărilor cu România și ținând seama de considerentele prezentate în art. 104 și 105 ale acestui acord;
- prin împrumuturile acordate de către Banca Europeană de Investiții până la data expirării valabilității acestora; urmare consultărilor cu România, Comunitatea va fixa o sumă maximă și o perioadă de valabilitate a împrumuturilor acordate României de Banca Europeană de Investiții pentru anii următori.

Articolul 102

Obiectivele și domeniile de asistență financiară comunitară vor fi stabilite într-un program indicativ care urmează a fi convenit între cele două părți. Părțile vor informa Consiliul de Asociere.

Articolul 103

1. În caz de necesitate specială, luând în considerare directivele de acțiune ale G-24 și disponibilitatea tuturor resurselor financiare, la cererea României și în coordonare cu instituțiile financiare internaționale, în contextul G-24, Comunitatea va examina posibilitatea acordării de asistență financiară temporară:

- pentru sprijinirea măsurilor menite să introducă și să mențină convertibilitatea monedei românești;
- pentru sprijinirea stabilizării pe termen mediu și a eforturilor de ajustare structurală, inclusiv asistența legată de balanța de plăți.

2. Aceasta asistență financiară este condiționată de prezentarea de către România a programelor pentru convertibilitate și/sau pentru restructurarea economiei sale, după caz, sprijinite de F.M.I. în contextul G-24, de acceptarea lor de către Comunitate, de atasamentul continuu al României la aceste programe și, ca un obiectiv final, de tranziția rapidă spre finanțarea bazată pe surse private.

3. Consiliul de Asociere va fi informat cu privire la condițiile în care aceasta asistență se acordă și la obligațiile pe care România și le asuma în cadrul acestei asistente.

Articolul 104

Asistența financiară a Comunității va fi evaluată în funcție de nevoile care apar și de nivelul de dezvoltare a României și ținând cont de prioritățile stabilite și de capacitatea de absorbție a economiei României, de posibilitatea de a rambursa creditele și de a progresa spre un sistem bazat pe economia de piață și în ce privește restructurarea în România.

Articolul 105

Pentru a permite utilizarea optimă a resurselor disponibile, părțile vor asigura o strinsă coordonare între contribuțiile Comunității, cele din alte surse cum ar fi statele membre, alte țări, inclusiv G-24 și instituțiile financiare internaționale, ca Fondul Monetar Internațional, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare.

Titlul IX - PREVEDERI INSTITUȚIONALE, GENERALE ȘI FINALE

Articolul 106

Se înființează un Consiliu de Asociere care va supraveghea realizarea prevederilor acestui acord. Acesta se va întruni la nivel ministerial, o dată pe an, și ori de câte ori este nevoie. El va examina orice probleme importante care au apărut în cadrul acordului, precum și orice alte probleme bilaterale sau internaționale de interes reciproc.

Articolul 107

1. Consiliul de Asociere va fi format din membri desemnați de Guvernul României, pe de o parte, și membri ai Consiliului Comunității Europene și membri ai Comisiei Comunităților Europene, pe de altă parte.

2. Membrii Consiliului de Asociere pot stabili să fie reprezentați, în conformitate cu condițiile ce se vor stipula în regulile sale de procedura.

3. Consiliul de Asociere își va stabili propriile reguli de procedura.

4. Consiliul de Asociere va fi prezidat, pe rind, de câte un membru al Guvernului României și un membru al Consiliului Comunităților Europene, în conformitate cu prevederile cuprinse în regulile sale de procedura.

5. După caz, la lucrările Consiliului de Asociere poate să participe, ca observator, și Banca Europeană de Investiții (B.E.I.).

Articolul 108

În scopul atingerii obiectivelor acordului, Consiliul de Asociere va avea dreptul să ia decizii cu privire la domeniile expres prevăzute în acest acord. Deciziile luate vor fi obligatorii pentru părți, care vor lua măsurile necesare în vederea aducerii la îndeplinire a deciziilor luate. Consiliul de Asociere poate, de asemenea, să facă recomandări adecvate.

Acesta va adopta deciziile și recomandările sale cu acordul celor două părți.

Articolul 109

1. Oricare dintre cele două părți poate supune Consiliului de Asociere orice diferend legat de aplicarea sau interpretarea prezentului acord.

2. Consiliul de Asociere poate soluționa diferendul printr-o decizie.

3. Fiecare parte este obligată să ia măsurile necesare pentru aducerea la îndeplinire a deciziei prevăzute în paragraful 2.

4. În cazul în care nu este posibilă rezolvarea unui diferend în conformitate cu cele prevăzute în paragraful 2, fiecare parte poate notifica celeilalte părți numirea unui arbitru; cealaltă parte trebuie ca în 2 luni să numească și ea un al doilea arbitru. În aplicarea acestei proceduri, Comunitatea și statele membre vor fi considerate ca făcând o singură parte în diferend.

Consiliul de Asociere va numi un al treilea arbitru.

Deciziile arbitrilor se vor lua cu majoritate de voturi.

Fiecare parte implicată în diferend trebuie să ia măsurile necesare pentru aducerea la îndeplinire a deciziilor arbitrilor.

Articolul 110

1. În îndeplinirea sarcinilor sale, Consiliul de Asociere va fi asistat de un Comitet de Asociere format din reprezentanți ai Guvernului României, pe de o parte, și reprezentanți ai Consiliului Comunităților Europene și ai membrilor Comisiei Comunităților Europene, pe de altă parte, de regula la nivel de funcționari superiori.

Prin regulile sale de procedura Consiliul de Asociere va stabili îndatoririle Comitetului de Asociere, care vor cuprinde și pregătirea ședințelor Consiliului de Asociere și modul de funcționare a comitetului.

2. Consiliul de Asociere poate delega Comitetului de Asociere oricare din prerogativele sale. În acest caz, Comitetul de Asociere va adopta deciziile sale în conformitate cu condițiile prevăzute la art. 108.

Articolul 111

Consiliul de Asociere poate decide înființarea oricărui alt comitet sau organ special, care să-l asiste în îndeplinirea sarcinilor sale.

Prin regulile sale de procedura, Consiliul de Asociere va stabili componenta și sarcinile unor asemenea comitete sau organe, precum și modul lor de funcționare.

Articolul 112

Prin prezentul acord se înființează un Comitet Parlamentar de Asociere. El va fi un forum în care membri ai Parlamentului României și ai Parlamentului European se pot întâlni și face schimb de idei. El se va întruni la intervale stabilite de el însuși.

Articolul 113

1. Comitetul Parlamentar de Asociere va cuprinde membri ai Parlamentului României, pe de o parte, și membri ai Parlamentului European, pe de altă parte.

2. Comitetul Parlamentar de Asociere își va stabili propriile reguli de procedura.

3. Comitetul Parlamentar de Asociere va fi prezidat, pe rînd, de Parlamentul României și Parlamentul European, în conformitate cu prevederile ce se vor stabili prin regulile sale de procedura.

Articolul 114

Comitetul Parlamentar de Asociere poate solicita informații cu privire la aplicarea prezentului acord din partea Consiliului de Asociere care, în acest caz, i le va furniza.

Comitetul Parlamentar de Asociere va fi informat cu privire la deciziile Consiliului de Asociere.

Comitetul Parlamentar de Asociere poate face recomandări Consiliului de Asociere.

Articolul 115

În cadrul acestui acord, fiecare parte se obliga să asigure ca persoanele fizice și juridice ale celeilalte părți să aibă acces liber, fără discriminare în raport cu propriii cetățeni, la tribunalele competente și organele administrative ale părților, în vederea apărării drepturilor lor individuale, a dreptului de proprietate, inclusiv a celor privind proprietatea intelectuală, industrială și comercială.

Articolul 116

Nimic din prezentul acord nu va împiedica o parte contractantă să ia măsuri de natura:

- a)** celor pe care le considera necesare să prevină scurgerea de informații contrare intereselor sale majore de securitate;
- b)** celor care se referă la producția și/sau comercializarea de arme, muniții sau materiale de război, la cercetarea, dezvoltarea sau producția indispensabilă scopurilor de apărare, cu condiția ca aceste măsuri să nu impiezeze asupra condițiilor de concurență la produsele care nu sunt destinate unor scopuri militare specifice;
- c)** celor pe care le considera esențiale pentru propria securitate, în cazul unor serioase tulburări interne ce pot afecta menținerea legii și ordinii, pe timp de război sau în cazul unor serioase tensiuni internaționale ce constituie amenințarea cu război, sau pentru a îndeplini obligațiile pe care și le-a asumat în vederea menținerii păcii și securității internaționale.

Articolul 117

1. Pentru domeniile cuprinse în acest acord și fără a afecta vreo prevedere specială conținută în el:

- aranjamentele aplicate de România față de Comunitate nu vor da naștere nici unei discriminări între statele membre, cetățenii acestora sau companiile ori firmele lor;
- aranjamentele aplicate de Comunitate față de România nu vor da naștere nici unei discriminări între cetățenii români sau companiile ori firmele acesteia.

2. Prevederile paragrafului 1 nu afectează dreptul părților de a aplica prevederi relevante ale legislației lor fiscale contribuabililor care nu sunt în situații identice în privința locului lor de reședință.

Articolul 118

Produsele originare din România nu se vor bucura la importul în Comunitate de un tratament mai favorabil decît cel pe care statele membre îl aplica între ele.

Tratamentul acordat României conform titlului IV și cap. I al titlului V nu va fi mai favorabil decît cel pe care statele membre și-l acorda reciproc.

Articolul 119

1. Părțile vor lua orice măsuri generale sau specifice necesare pentru a-și îndeplini obligațiile ce decurg din acest acord. Ele vor veghea ca obiectivele expuse în acest acord să fie îndeplinite.

2. Dacă vreuna dintre părți considera ca cealaltă parte nu și-a îndeplinit vreo obligație înscrisă în acest acord, ea poate lua măsuri adecvate. Înainte de a proceda astfel, cu excepția cazurilor de urgență deosebită, va furniza Consiliului de Asociere toate informațiile necesare cerute de o examinare aprofundată și completă a situației, în vederea găsirii unei soluții acceptabile pentru părți.

La alegerea măsurilor se va da prioritate acelor care împiedică cel mai puțin funcționarea acestui acord. Aceste măsuri vor fi imediat notificate Consiliului de Asociere și vor forma obiectul consultărilor în cadrul Consiliului de Asociere, dacă cealaltă parte cere acest lucru.

Articolul 120

Până la realizarea, conform prezentului acord, a unor drepturi echivalente pentru persoane fizice și agenți economici, acordul nu va afecta drepturile asigurate acestora în baza acordurilor care sunt obligatorii pentru unul sau mai multe state membre, pe de o parte, și România, pe de altă parte, cu excepția domeniilor de competență Comunității, și fără a prejudicia obligațiile statelor membre rezultând din acest acord în sectoarele care țin de competența lor.

Articolul 121

Protocoloalele*) nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 și anexele*) nr. I-XIX fac parte integrantă din acest acord.

Notă *) Protocoloalele nr. 1-7 și anexele nr. I-XIX se vor publica ulterior.

Articolul 122

Acest acord este încheiat pentru o perioadă nelimitată.

Fiecare parte poate denunța prezentul acord prin notificare către cealaltă parte. Acest acord își va înceta aplicabilitatea la 6 luni după data unei asemenea notificări.

Articolul 123

Acest acord se va aplica, pe de-o parte, teritoriului României, și pe de altă parte, teritoriilor cărora li se aplică tratatele de instituire a Comunității Economice Europene, a Comunității Europene a Energiei Atomice și Comunității Europene a Otelului și Carbului, în condițiile cuprinse în aceste tratate.

Articolul 124

Acest acord este redactat, în dublu exemplar, în limbile română, daneză, olandeză, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, greacă și portugheză, fiecare dintre aceste texte fiind egal autentic.

Articolul 125

Acest acord va fi aprobat de părți în conformitate cu propriile lor proceduri.

Acest acord va intra în vigoare în prima zi a celei de-a doua luni ce urmează datei la care părțile își notifica, una celeilalte, ca procedurile menționate în primul paragraf au fost îndeplinite.

La intrarea sa în vigoare, acest acord va înlocui Acordul dintre Comunitatea Economică Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și România cu privire la comerțul și cooperarea economică și comercială, semnat la Luxemburg la 22 octombrie 1990.

Articolul 126

1. În cazul în care, pe durata îndeplinirii procedurilor necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord, prevederile anumitor părți ale acestui acord, în special cele referitoare la circulația mărfurilor, vor deveni efective în 1993 printr-un acord interimar între România și Comunitate. Părțile contractante sunt de acord ca, în asemenea situație, pentru realizarea celor cuprinse în titlul III, art. 64 și 67 ale acestui acord și în Protocoloalele nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 ale acestuia, expresia data intrării în vigoare a acordului să însemne:

- data intrării în vigoare a Acordului interimar cu privire la obligațiile care devin efective la acea dată, și
- 1 ianuarie 1993, cu privire la obligațiile care devin efective după intrarea în vigoare, prin referire la data intrării în vigoare.

2. În cazul intrării în vigoare după 1 ianuarie, se vor aplica prevederile Protocolului nr. 7.
